Пам'ятайте про Україну!

СВОБОДА

SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 30 Montgomery St. Jersey City, N.J. 07302
Телефони: (201) 434-0237, (201) 434-0807
з Ню Йорку (212) 227-4125
УНСоюз (201) 451-2200
з Ню Йорку (212) 227-5250

РІК LXXXVIII Ч. 93. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ВІВТОРОК, 19-го ТРАВНЯ 1981 ЦЕНТІВ 25 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, TUESDAY, MAY 19, 1981 No. 93. VOL. LXXXVIII

Відбудеться З'їзд науковців в Гарварді

Кеймбридж, Масс. (ФКУ) — В днях 29-31 травня 1981 року відбудеться в Гарвардському університеті шостий З'їзд науковців Постійної Конференції Українських Студій (ПКУС).

Всі попередні п'ять З'їздів ПКУС-у, влаштовувані кожнорічно в Гарварді, проходили із значним успіхом і були видатними подіями в розвитку української наукової діяльности на поселеннях. Цьогорічний З'їзд матиме знову обширну програму, яка складатиметься із десяти сесій, що призначені поодиноким ділянкам українiстики: дві сесії українського літературознавства, дві для біо-біографічних проблем, як теж сесії історії, національної економіки, інтелектуальної історії, українсько-жидівських відносин для правописних справ та меморіяльна лекція в пошану бл. п. Богдана Кравцева.

У З'їзді візьме участь понад 40 науковців і професорів із 17-ти різних університетів Америки й Канади. Буде 32 доповіді, відбуватимуться дискусії. Програма проходитиме в українській мові. Всі сесії відкриті для українського громадянства. Всіх заінтересованих запрошуємо до участи. Теж відбудеться при цій нагоді ділове засідання ПКУС для обговорення адміністраційних справ і пляну праці на майбутнє цієї організації, яка є автономною одиницею в рамках Українського Наукового Інституту Гарвардського Університету (УНІГУ).

Тепер головою ПКУС є проф. Микола Ю. Богатюк; він теж і голова секції суспільних наук. Головою секції літератури й мови є проф. Володимир Жила, а секції біо-біографічної — Марта Тарнавська.

Вперше виготовлено під редакцією проф. М. Богатюка книгу абстрактів шостого З'їзду ПКУС в українській та англійській мовах, яку можна буде набути під час конференції.

На спільній вечері промовцем буде проф. д-р Франко Сисин.

Всі сесії відбуватимуться в залях Гарвардської Правничої школи.

Відбудеться XIX Конвенція СУА

Джерзі Сити, Н.Дж. (М.С.) — Як уже інформовано при кінці цього тижня, від суботи до понеділка, 23, 24 і 25-го травня відбудеться у Філядельфії, Па., у готелі Бель'вю Стратфорд XIX Конвенція Союзу Українок Америки.

Напередодні Конвенції Митрополит Степан Сулик прийме на авдієнції членок Головної Управи.

До участі в Конвенції зголосилися 175 делегаток, які репрезентуватимуть 119 Відділів СУА. Крім них, в нарадах Конвенції візьмуть участь 31 членка Головної Управи і Контрольної комісії.

Конвенцію відкриє голова СУА Іванна Рожанковська, а привіт зложить голова Конвенційного Комітету Людмила Чайківська. Після вибору президії і Конвенційних Комісій, буде слово голови, звіти, запити до звітів та їх прийняття. У програмі на цей день є заплянований спільний полуденок, яким вестиме голова **Філядельфійської Округи** СУА Наталка Даниленко. Під час полуденку будуть відзначені Відділи СУА за їхню працю в минулій каденції. Того ж дня, в пополудневих годинах відбудуться дві доповіді на теми — „Етнічні групи у Білому Домі", виголосить Наталка Слюзар, і друга — „Налагоджування зовнішніх зв'язків та обміну інформаціями", виголосить Марта Кічоровська.

Після цього, о год. 3:30 по полудні буде панель — „Союз Українок у 80-их роках". Участь візьмуть Любов Волинець, Леся Качмар, Христина Мельник і Оленка Савицька. Модератор буде Марія Томоруг.

Увечері того ж дня, о год. 7:30, делегатки і гості візьмуть участь у відкритті виставки килимів, яка відбудеться в поблизькому Балч Інституті. Виставлені будуть 19 килимів з різних земель України. Килими є частиною збірки Українського Музею в Ню Йорку. Виставку відкриє голова Українського Музею, д-р Богдан Цимбалістий. Влаштуванням виставки зайнялася Філядельфійська Окружна Управа СУА, зокрема її 67-ий Відділ.

В неділю, 24-го травня, починаючи з 10-ої години ранку до полудня, будуть відбуватися наради комісій поодиноких референтур. Після полуденку, о год. 2-ій *(Продовження на ст. 3)*

ВИСТАВКА КИЛИМІВ В „МАЯНІ"

Ню Йорк, Н. Й. — В галерії „Маяна" при 21 Схід 7-ма вулиця тут відбувається виставка автентичних турецьких килимів, яка триватиме до 5-го червня ц. р. Вийняткова нагода набути килими в ціні від 150 до 300 долярів. Телефон галерії (212) 477-2714.

ВИСТАВКА КАРТИН Л. МОРОЗОВОЇ І Я. ВИЖНИЦЬКОГО

Торонто, Канада. — В суботу, 23-го травня ц. р., о год. 6-ій по полудні тут в галерії Української мистецької фундації Михайла і Ярослави Шафранюків відбудеться відкриття мистецької спільної виставки Людмили Морозової і Ярослава Вижницького. Виставку відкриє ред. Іван Кедрин.

В Ню Йорку помер св.п. Тарас Боровець-Бульба

Ню Йорк, Н.Й. — У п'ятницю, 15-го травня 1981 року, тут помер на 74-му році життя св.п. отаман Тарас Боровець, псевдонім Бульба, суспільно-громадський і політичний діяч, військовик і партизан. Під польською займанищиною Покійний провадив живу усвідомлюючу працю на Поліссі, за що був кількаразово ув'язнений і перебував у відомій Березі Картузькій.

З приходом большевиків в 1939 році зорганізував підпілля на Поліссі, а з початком німецько-совєтської війни Українську Повстанську Армію під назвою „Поліська Січ", яка з великим успіхом протиставилась большевицьким займанцям, а з приходом гітлерівських армій в Україну перейшла в підпілля і прийняла в 1943 році назву Української Народної Революційної Армії. Підпільно-революційну і повстанську роботу св.п. Т. Боровець-Бульба проводив за пляном генерального штабу УНР. На початку 1944 року попав в німецький полон і до кінця війни перебував в концтаборі.

На еміграції організував ветеранську організацію під назвою Українська Національна Ґвардія (УНҐ), видавав журнал „Меч і Воля" та займався ветеранською і громадською роботою.

Докладні дані про похоронні відправи будуть подані в окремому повідомленні.

Постає небезпека розходження між ЗСА і КНР

Пекін, КНР. — Головний співробітник президента Роналда Реґена в Білому Домі та найближча до Президента людини в урядовій системі в Вашінґтоні Едвин Міз відбув у вівторок, 12-го травня, зустріч з групою репортерів з Тайвану. На тій зустрічі він заявив, що схвалений 1979 року Акт про відносини з Тайваном зобов'язує й на далі. Пекін рішуче виступив проти цього.

Акт про відносини з Тайваном з 1979 року, тобто з часу перед нав'язанням офіційних стосунків між ЗСА і КНР та перед підписанням президентом Ричардом Ніксоном Шанхайського протоколу 1972 року, який став основою розвитку співпраці між тими обидвома країнами, не лише передбачує виміну офіційними представниками між Тайваном і Вашінґтоном, але також дозволяє на продаж Тайванові різної американської зброї. Шанхайський протокол, підписаний Ричардом Ніксоном і пізніші договори заключені президентом Джіммі Картером та переведена ним остаточна нормалізація повних дипломатичних зв'язків між ЗСА і КНР, на думку китайських чинників уневажнили тайванський Акт з 1979 року. Теперішнє протилежне до цього ствердження Міза викликало в Китаю поважне занепокоєння.

Китайське інформаційне аґентство виступило проти ствердження Міза, опрокинувши та рішуче скритикувало його. Як подає інформаційне аґентство Ройтерс сталося це в короткому часі після тріюмфального проголошення Пекіном вістки про приїзд до Китаю державного секретаря Александра Гейґа наступного місяця. Заклопотаний несподіваним розвитком справи Державний департамент негайно після заіснування цього інциденту видав комунікат, в якому пояснив, що дорадник Президента Міз, висловлюючи свою думку про дальшу важність Акту з 1972 року, не мав на увазі можливости утримування Вашінґтоном офіційних стосунків з Тайваном.

Переведено контролю совєтського літака

Вашінґтон. — Юнійні транспортові робітники на міжнародному летовищі Кеннеді у Ню Йорку відмовилися обслуговувати совєтські літаки. Через те совєтські вантажні літаки випробовують інші летовища для підбирання призначеного вантажу. Останньо особливо багато вантажу заладовують тут совєтські літаки на летовищі ім. Даллеса. Звернуло це увагу митних установ і вони, перевіряючи товар, заладовуваний на совєтський літак, стримали його дещо для провірки легальности вивозу деяких електронічних апаратів.

Сама по собі зрозуміла акція американських митників викликала в Москві пароксизм люті і лайок. Совєтська преса зробила з того, подиктованого практичними міркуваннями і відповідальністю митних органів випадку малощо не глобальну проблему, а совєтський уряд переслав до Вашінґтону свій дипломатичний протест. На совєтських летовищах такі випадки діються щоденно, пасажири забирають, або вилучують, чи залишають різні речі, книжки тощо, які повертають, або й ні, при їхньому виїзді, а тут при самозрозумілому поступуванні американських митних урядовців, аж така московська реація.

Відлет літака Ілюшин-62 стримала у вівторок, 12-го травня, по полудні митна служба. Як передбачують реґуляміни, вона мусіла провірити всі запаковані й закриті речі. У висліді стримано висилку цілого ряду апаратів здебільшого виробу компанії Норден Омеґ. Вилучені апарати мали різне призначення; одні з них є сигналізаційною системою, яка подає місце перебування літака на різних місцях кулі земної, інші міряють радіяцію, ще інші виконують різні завдання в електронічних помірах тощо.

Норд Системс, які виробляють апарати Норден Омеґа, повідомили, що вони є від довшого часу в постійній співпраці з совєтськими клієнтами й мають державні дозволи своїх продуктів. Власне митна сторожа має перевірити, чи всі знайдені препарати мають ліцензію на вивіз за кордон та чи мають таку ліцензію й інші знайдені вироби.

Державний департамент у Вашінґтоні звернув увагу на зміст, а ще більше на форму совєтської протестної ноти, яка зближена до типової лайки совєтської пропаґанди, ніж до прийнятих форм і дипломатичного листування.

В часі митної провірки стверджено тільки деякі технічні нерегулярності. Товар звільнено до висилки, а фірмам вислано упімнення.

Чотирьох хорватів засудили на 25 до 35 років в'язниці

Ню Йорк, Н. Й. — Федеральний суддя Мілтон Поллак проголосив вирок для чотирьох хорватських націоналістів, яких судили тут за заговір, спробу вбивства видатних політичних опонентів і підкладання вибухових матеріялів під публічні будинки в цьому місті.

Проголошуючи вирок суддя заявив, що в цій країні всяка діяльність пов'язана з насильством є строго заборонена. Він виразно підкреслював, що свобода слова, вислову, політичної активности тощо не може бути пов'язана з ужиттям фізичної сили у будьяких виявах.

Чотири засуджені хорвати, які проповідують відірвання Хорватії від югославськогї федерації, сприйняли засуд досить спокійно, крім кількох вигуків „Хай живе Хорватія".

Суддя Поллак засудивв 40-річного Івана Кале з Ірвінґтону, Н. Дж., на 35 років ув'язнення, бо федеральні службовці назвали його на суді головою підпільної організації „Отпор"; 30 років отримав 34-річний Франьо Івіч з Доббс Феррі, Н. Й., а по 20 років отримали два інші хорвати — 27-річний Неделко Совуйл з Асторії, Н. Й. і 34-річний Стіп Івковіч з Ірвінґтону.

Оборонець засуджених заявив, що він внесе апеляцію до вищої судової інстанції тому, що терористичний заговір залишився тільки заговором і не був зреалізований, а у бомбових випадках не постраждали люди. Обтяжуючим матеріялом проти чотирьох згаданих хорватських націоналістів була сконфіскована нюйоркською поліцією і службовцями ФБІ зброя, яка включала машинові кріси, динаміт, пістолі тощо.

Французькі праві елементи шукають поєднання

Париж, Франція. — Французька правиця, яка програла недавні вибори президента Франції, почала шукати шляхів для об'єднання своїх сил. Без об'єднання на правому крилі французького політичного життя, йому загрожують дальші важкі втрати. Правиця програла останні вибори через свою роз'єднаність і глибокі конфлікті між її поодинокими лідерами.

Головний конфлікт на правому крилі між дотеперішнім президентом Валері Жіскар д'Естеном і посадником Парижа та головою деголістів Жаком Шіраком. Конфлікт цей почався, коли Шірак був прем'єром уряду і розійшовся думками з президентом д'Естеном. У виборах, в яких обрано Жіскара д'Естена президентом вони йшли разом і це дало їм змогу відбити перший наступ соціяліста Франсуа Міттерана. Одначе правиця стоїть не лише перед потребою вирівняти персональні розходження, але в зовсім новій ситуації, яка настала з вибором Міттерана на президента, знайти переконливі й відповідаючі новим потребам гасла та програму.

Персональні розходження між обидвома головними лідерами правого крила є дужем глибокі, бо обидва вони претендують на очолювання і репрезентацію того крила. Першою реакцією д'Естена після програних виборів було заповідження дальшої боротьби очевидно, в характері лідера опозиції та майбутнього контркандидата до Міттерана, чи іншого кандидата лівиці. Шірак також недвозначно зголосив свою кандидатуру на той пост. Тепер правиця має більшість у французькому парляменті. Одначе французька конституція, схвалена за де Ґоля, оформлена де Ґолем і його співробітниками так, щоб перервати безконечний ланцюг змін уряду у Франції, й тому вона фактично дає більші прероґативи президентові, як парляментові у справі номінування й праці уряду.

Розділ між парляментарною більшістю, яка є правою, і президентом, який є соціялістом, все одно буде викликувати конфлікти. Тому Міттеран заявив уже перед президентськими виборами, що він розпише нові вибори й намагатиметься дістати свою більшість. У такому випадку правиця, щоб не допустити до загублення нею більшости, мусіла б поєднатися. Власне цю важливу й важку проблему почали обговорювати серед керівних кіл правиці. Розбиття правиці вже тепер створює соціялістичному президентові можливості маневрування й використовування суперечностей в ній.

У світі

ЩОРАЗ ГЛИБШІ РОЗХОДЖЕННЯ й конфлікти між арабськими державамж, а останньо трагедія Ливану, що її кінця не видно, були предметом довгого виступу президента Єгипту Анвара ель-Садата. Президент Садат виступив в десяту річницю „революції" з 1971 року, коли йому вдалося зліквідувати спробу деяких його співробітників, наставлених просовєтсько, доконати державний переворот і усунути його від влади. Після ліквідації того заговору арабські противники Садата — а тих ніколи не бракувало — віщували йому швидкий упадок. Коли ж він договором у Кемп Дейвиді заключив мир з Ізраїлем і розпочав мирну співпрацю з ним, то майже всі арабські держави не лише виступили проти нього, але деякі зірвали дипломатичні стосунки з Єгиптом. Тепер в арабському світі кипить, прийшло до війни між ісламськими Ітаком та Іраном, а „очевидним фактом для кожного є, що Єгипет устабілізований", — сказав Садат. Особливу увагу присвятив Садат загроженому Ливанові. „Геть руки від Ливану" кинув він під адресоі Сирії і Ізраїля, а в першу чергу Москви, яка намагається вникати й там при помочі свого сирійського сателіта.

ЛЕХ ВАЛЕНСА, лідер польських робітників і керівник незалежних профспілок „Солідарносьць", в часі свого побуту в Японії на запрошення лівої профспілкової централі СОГІО відбув цілий ряд зустрічів з різними чинниками та з пресою. В своїй розмові з газетою Асаґі Шімбун Валенса повідомив, що централя „Солідарносьць" має перед собою дальший етап, який ще нею зовсім не заторкнений. А це є створення профспілкової централі всіх польських робітників, тобто тих яких вона вже об'єднує, до чого тепер приєдналася „Солідарносьць" селян, а ще зовсім не зрушене питання профспілки всіх інших працівників. Валенса також повідомив, що вибирається він до Женеви після закінчення своєї поїздки до Японії і можливо візьме участь в конференції Міжнародної організації праці (ІЛО).

У ВАШІНҐТОНІ ПЕРЕБУВАЄ міністер закордонних справ Південноафриканської республіки Рельоф Бота. Він відбув розмови з секретарем Александром Гейґом та з іншими працівниками Державного департаменту. Предметом розмов було приспішення надання державної самостійности й суверенности Намібії, до чого донедавна уряд Південноафриканської республіки ставився зі застереженням.

ПІСЛЯ СМЕРТИ Боббі Сендса, члена Ірляндської Республіканської Армії (ІРА), в тюрмі на 66-му дні голодівки за отримання статусу політичного в'язня, інший член ІРА почав у тій же тюрмі в Белфасті голодівку. Другим помер в'язень Френсис Гюз на 59-му дні голодівки. Його місце в в голодівці зайняв Роберт МекЛофлин. Не зважаючи на продовження голодівки, як форми боротьби за здобуття прав політичних в'язнів, англійський уряд противиться наданню тих прав членам ІРА, засудженим за напади, вбивства тощо, мотивуючи це тим, що закон кваліфікує такі злочини, як звичайні кримінальні злочини, а не політичні акції. Загально передбачували, що після смерти Сендса вибухнуть в Північній Ірляндії великі заворушення. До таких заворушень не дійшло ані після смерти Сендса, ані після смерти Гюза. Одначе дехто припускає, що ІРА відповість на це серією збройних акцій проти англійців і англійських установ.

АМЕРИКАНСЬКІ НАФТОВІ КОМПАНІЇ знизили ціну яку вони платитимуть за нафтову ропу у своїх рафінеріях. Ціну обнизили вони по два доляри на бочілці. Обнижку почали рафінерії Стандард з Індіяни, Ситіс Сервіс і Бритіш Петролеум, а за ними пішли всі інші. Йдеться про більші компанії. Деякі з менших ще ціни не обнизили. Обнижка цін на ропу обняла також міжнародний вільний ринок, де продають ропу з вільної руки і без контрактів. За п'ять місяців цього року ціна ропи на вільному ринку впала на шість долярів на барилці.

НАЗВАНА МАТИ В. ПОЛОВЧАКА ВИБРАНА МАТІР'Ю РОКУ

Чікаґо (ак). — Під час Дня Матері, 10-го травня, Українська Баптистська Церква в Чікаґо на спеціяльній програмі в честь матері відзначила Ніну Билень „Матір'ю Року" за її самопосвятну опіку наймолодшим українським 13-річним дисидентом Володимиром Половчаком, який не бажає повернутися в поневолену большевиками Україну.

Ніна Билень

Суперінтендант недільної школи старший диякон **Михайло Возьний відкрив** святкову програму Дня Матері наукою Слова Божого про родинне співжиття, а особливо про пошану до матері, яка має великий вплив на курс людського життя. Після співу пісень у честь матері, Ніна Возьна, голова Всеукраїнського Об'єднання Сестер, зробила історичний нарис Дня Матері і за вибором проводу Церкви представила присутнім Ніну Билень — Матір Року, вручивши їй квіти й подарунки.

Від Всеукраїнського Євангельсько - Баптистського Братства — Української Баптистської Церкви, пастор Олекса Гарбузюк, голова Братства, привітав Ніну Билень, поґратулював їй і вручив признання Всеукраїнського Братства, в якому в скорочені говориться: „Вибір Вас Матір'ю Року свідчить про Ваші кваліфікації, які Ви виявили у Вашій терпеливості, глибокому розумінні складних проблем життя й у Вашій правдивій любові не тільки до своїх дітей, але й до чужих, як до своїх рідних. Ви дійсно, як навчає Євангелія, дбаєте 'не про своє, але й про інших' " (Пос. Фил. 2:4).

Те, що Ви прийняли Наталю й Володимира Половчаків у свій дім, коли вони не мали де голови прихилити, і тепер опікуєтесь наймолодшим українським дисидентом Володимиром Половчаком, виявляє добре серце матері та заслуговує на признання і високе відзначення, яким Вас сьогодні нагороджено. Ми приєднуємось до цього відзначення Вас Церквою. У наших думках і в наших серцях ми глибоко переконані, що за Ваш великий вклад у щастя інших Ви варті цього високого звання — Мати Року!"

Від початку серпня минулого року Ніна Билень із самопосвятою опікувалася Наталією й 12-річним тоді Володимиром Половчаком аж до січня цього року. У січні Наталії сповнилось 18 років, і державний суд як повнолітню звільнив її від стейтової опіки. Але 13-річний Володимир Половчак, який не бажає повернутися в поневолену Україну, є під правною опікою стейту Іллиной. До часу закінчення цієї голосної справи, сподіваємось, у користь дитини, яка вибрала свободу, суд затвердив Ніну Билень матір'ю-опікункою Володимира і вона це з любов'ю прийняла як обов'язок християнки-українки. Відомий український адвокат і громадський діяч д-р Юліян Куляс захищає Володимира Половчака.

Спеціяльне слово про вплив матері на родинне, церковне, національне і вселюдське життя виголосив пастор Олекса Гарбузюк.

Ніна Билень є матір'ю двох своїх дітей — сина Петра й дочки Ліди та дружиною секретаря 17-го Відділу УНСоюзу в Чікаґо Ярослава Биленя.

В Америці

ДОВІДАВШИСЬ ПРО ЗАМАХ на життя Папи Івана Павла II, президент Роналд Реґен був глибоко зворушений таким досі нечуваним терористичним актом. Він заявив кореспондентам, що „буду молитися за нього". Як відомо, президент Реґен сам був жертвою замаху в дні 30-го березня ц. р. і після тяжкого поранення перейшов складну операцію у шпиталі ім. Джорджа Вашінґтона, а тепер приходить до повного видужання. Речники Білого Дому заявили, що Президент особисто телефонував до кардинала Терренса Кука в Ню Йорку і переказав свої думки відносно цього брутального замаху на Папу. Кардинал Кук зі своєї сторони негайно пов'язався з Ватиканом і передав слова президента Реґена відповідним тамошнім чинникам. Відповідно вшанували Папу також обидві палати Конґресу, які зупинили на короткий час наради, а сенатор Говард Бейкер заявив, що є певний, що кожний член Конґресу обурений цим терористичним актом і молиться за виздоровлення Папи. Також державний секретар Александер Гейґ заявив, що він пильно слідкує за розвитком терористичних актів, які, як це він вже раніше заявив, становлять велику загрозу для вільних суспільств на Заході.

ПОЛЬСЬКИЙ щоденник „Нови Дзєннік" поінформував у числі газети з 15-го травня ц. р., що на підставі зібраних інформацій з різних джерел, високий урядник польського консуляту в Ню Йорку на прізвище Янковскі, відмовився від повороту до Польщі, не зважаючи на наказ варшавських чинників, і попросив Уряд З'єднаних Стейтів Америки надати йому право політичного азилю. На запитання речник польського консуляту відповів, що „я не мушу інформувати про цю справу пресу, бо це є внутрішня справа консуляту". Покищо з американських офіційних джерел не вдалось знайти підтвердження втечі Янковського.

БІЛИЙ ДІМ осягнув чергову перемогу на Капітолі, бо Сенат голосами 92 до одного затвердив бюджет Департаменту оборони ЗСА в сумі $136,5 більйонів долярів. Одиноким сенатором, який голосував проти цієї суми був Марк О. Гатфілд, республіканець з Ореґону. Речники Пентаґону заявили після голосування, що вони вдоволені майже одноголосною поставою Сенату в цій справі, бо це свідчить, що Конґрес має велике зрозуміння до питання оборони.

СИН ПРЕЗИДЕНТА РОНАЛДА РЕҐЕНА, Майкел Реґен заявив кореспондентам, що він зрезиґнує зі своєї дотеперішньої праці, тому, що він переговорюючи і роблячи замовлення від імені своєї компанії натякнув на становище свого батька. Майкел заявив, що він згадав ім'я свого батька, яким він до речі дуже гордиться, як воно вже було згадане іншими особами. Деякі вашінґтонські круги вважають, що син надужив ім'я батька і тому після цього випадку під хатою Майкела з'явились численні кореспонденти і фоторепортери, щоб довідатися дещо більше про цю справу. Майкел Реґен, якому минуло 35 років життя працює на становищі віцепрезидента в компанії Дана Інґаллс Профайл Інк. в Бирбанк, Каліфорнія. Ця компанія продукує частини до ракет і джетових літаків.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893

Svoboda USPS (30-420 ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302.
Subscription 1 year — $40.00, 6 months — $22.00, 3 months — $12.00.
UNA members 65¢ a month. Change of address — 50¢. Make checks or money orders payable to "Svoboda".
Postmaster: Send address changes to "Svoboda", P.O. Box 346, Jersey City, N.J. 07303.

Second Class Postage paid at Jersey City, N.J.

Статті і дописи, підписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріяли. Незамовлені матеріяли повертається тільки тоді, коли автор собі це виразно застеріг, долучивши заадресовану коверту з відповідною поштовою оплатою — За зміст оголошень Редакція не відповідає

Передплата на рік $40.00, на півроку — $22.00, на 3 місяці — $12.00. Для членів УНСоюзу 65¢ міс. За кожну зміну адреси — 50¢
Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda"

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Етика і хапчивість

Лава присяжних — вісім мужчин і чотири жінки — визнала винуватим сенатора Гаррісона Вілліямса зі стейту Ню Джерзі у всіх точках прокураторського **обвинувачення:** хабарництво, змова, обман і т.п. жалюгідні і каригідні провини. Якщо на цій підставі федеральний суддя з Бруклину, Ню Йорк, засудить сенатора Вілліямса на в'язничну кару і якщо адвокат сенатора зголосить відклик та програє його, то Вілліямс напевне втратить свій сенатський пост, дармащо він заявив, що не задумує зрікатися його. Але Сенатська комісія етики вже одноголосно рішила вглянути в цю справу, наскільки сенатор Вілліямс порушив кодекс етики американських законодавців. Тоді також Адвокатська палата напевне позбавить його права виконувати свою адвокатську професію.

Гаррісон Вілліямс був єдиним сенатором, поруч із шістьма конґресменами, що їх судили і засудили за ту саму справу. ФБІ, підозрівавши, що деякі конґресмени і названий сенатор поквапні взяти хабар, придумали цілу схему, як здобути доказ на ту їх підозру. ФБІ заснувало фікційну корпорацію, для якої винаймило дім і влаштувало „бюро" нібито мультимільйонера арабського шейха, який готовий дати стільки-то тисяч долярів за прислугу конґресменів і сенатора — перевести в Конґресі потрібний йому закон чи іншу постанову. Кожний з отих висланників фікційного шейха, аґент ФБІ мав у кишені апарат із записною стрічкою та навіть мініятюрний фотоапарат, на який схоплено сцену, як один з отих конґресменів вкладає до кишені грубий згорток бакнотів. Кожний з обвинувачених боронився, що він невинний, не зробив нічого нелеґального та що це був неетичний підступ ФБІ. У всіх тих випадках судді пояснювали, що лава присяжних не має компетенції судити про методи ФБІ, а про вину чи невинність підсудного. Всіх засудили.

Подробиці справи кожного з отих шести конґресменів і сенатора Вілліямса не мають значення. Суть справи у тому: як і чому конґресмен, який отримує річну платню 60,662 долярів, чи сенатор, річна платня якого така сама, як і чому вони лакомляться ще на хабар, який не тільки порушує обов'язуючу кожного законодавця етику, але конґресменові чи сенаторові матеріяльно зовсім непотрібний! Це тайна людської психіки, це незрозуміла поведінка людини, яка ненаситна у погоні за грошем. Навіщо потрібно людині, яка вже багата, бож крім великої платні заробляє прилюдними промовами, статтями і має різні привілеї, — чому така людина лакомиться ще на певну суму гроша з риском втрати, яка не стоїть в ніякій пропорції до користей з отих грошей?!

Хапчивість людей на гроші, ненаситність, здебільша сполучена із скупарством, це одна з найпоганіших рис вдачі людини. **І одна з найменш зрозумілих рис** вдачі, бо нелогічна, недоречна. Адже людина не може носити більше одягів на собі, як один, не може з'їсти більше, як найобильніший і найкращий харч, який тільки не пошкодив би здоров'ю, — людина має гроші, щоби видавати їх для своїх потреб і приємностей, але всі ці потреби і приємності теж обмежені. І обмежене людське життя. Людина ж бо вмирає і не потребує на другому світі ні одного сотика. Чому люди так ганяються за грішми, чому у цій погоні за грошем затрачують почуття етики, пристойности, не мають стиду ні перед своїми членами родини, ані перед самими собою. Це все тайна, якої ще не збагнули найбільші філософи світу.

Очевидно, що це був підступний спосіб, яким ФБІ схопило в сітку отих сім членів американського Конґресу. Можна здогадуватися, що це була своєрідна пімста тієї установи безпеки за ті обмеження і несправедливі обвинувачення, що сталисъ від Конґресу проти Сі-Ай-Ей і проти ФБІ від часу злощасної Вотерґейтської афери. Праджерелом цієї кампанії проти Сі-Ай-Ей і ФБІ був засадничий підхід: боронити обвинуваченого злочинця і старатися за всі „людські права" для нього, а не боронити жертв злочинців, слухняних законові громадян. Те саме стосується Сі-Ай-Ей: обмежувано свободу рухів тієї установи, що дбає за безпеку країни перед зовнішніми ворогами в ім'я „прав людини" в скобках: бо про нехтування прав людини в комуністичних країнах говориться і робиться мало або ніщо, зате обороняється дійсні і здогадні жертви правих авторитарних режимів.

Судові процеси і засуди проти хабарницьких законодатців — сумний, але повчальний приклад, як не слід поводитись.

Володимир Душник

НОВИЙ ЗВОРОТ

Висліди французьких президентських виборів у неділю, 10-го травня ц.р., були великою несподіванкою для політичних провідників Европи та інших континентів. Від 1958 року, коли ген. де Голь встановив П'яту Республіку, Францією правила права коаліція, яка довела країну до певної ізоляції, а головно до виходу Франції, як активного члена з НАТО.

Франсуа Міттеран є соціялістом, із гостро протисовєтською настановою, який часто критикував свого попередника Жіскара за його „поблажливість" відносно Совєтського Союзу. Одначе так у Франції, як і теж за кордоном обіцянка Міттерана щодо співпраці з французькими комуністами стає непевною. Як відомо, майже чотири мільйони французів є членами Комуністичної партії, які голосували за Міттераном, і їх провідник Жорж Марше, зараз після виборів публічно в телевізійній промові домагався участи комуністичних представників у новому французькому уряді. Покищо Міттеран твердить, що він не візьме комуністів до свого уряду.

У загальному, Міттеран піддержує Атлантійський Союз, хоча домагається загального перегляду внутрішніх відносин між союзниками, зокрема він критикував брак систематичної консультації з боку Америки. В противагу до Жіскара, Міттеран має більш симпатії для Ізраїля та у принципі підтримує домовлення, заключені в Кемп Дейвіді між Америкою, Єгиптом і Ізраїлем. Він також є проти продажу французького урану Іракові.

У мілітарній ділянці, Міттеран підтримує незалежний розвиток Франції у атомових збросннях, і в принципі підтримує переговори про обмеження американських атомових ракет в Европі, додаючи, що Совєтський Союз не сміє мати атомової переваги в Европі.

Мабуть найбільше неспокою його перемога вносить у ділянці економії. Конституція де Ґоля з 1958 року принесла не тільки політично-суспільну стабільність, але також надзвичайний економічний розвиток.

Тепер Франція знаходиться в обличчі нової економічної політики, що її впровадить новий соціялістичний президент. Міттеран пропонує „оживлення" економії та зменшення загального безробіття, що, на думку його противників, може прийти тільки шляхом дальшої інфляції. Він теж обіцює підвищення заробітних платень та створення 250,000 нових варстатів праці. Він задумує також удержавлення решти (25 відсотків) французьких приватних банків, але не закордонних банків. Міттеран рівнож хоче знаціоналізувати деякі більші французькі індустріяльні підприємства.

Одначе ціла політика Міттерана у великій мірі залежатиме від парляменту, який тепер у більшості — консервативний. Як тепер виглядає, соціялісти не можуть виграти більшости у парляменті, отже Міттеран мусить створити коаліцію з правоконсервативних партій, тимбільше, що він не хоче щоб в уряді були комуністи. До парляментарних виборів, як повідомляють, стає чотири більших політичних партій, як теж цілий ряд менший партій.

Якщо правоконсервативні партії не об'єднаються, можливо, що Міттеран і його соціялістичний прем'єр-міністер може зробити певну угоду з одною з тих консервативних груп. Але, якщо праві угрупування об'єднаються, президент Міттеран буде змушений покликати прем'єр-міністра і цілий уряд з консервативної опозиції, що буде політичною аномалією: соціялістична партія перейде в опозицію до соціялістичного президента Франції.

Назагал, французи перелякані власним голосуванням, нарікають, що Жіскар легковажив важливі проблеми французької економії, втримував сумнівні контакти з „цісарем" Бокасса в Центральній Африканській Імперії (тепер усунений з „трону"), і т.п.

Сьогодні, коли вся Франція знаходиться в обличчі незнаних політичних подій, які прийдуть за правління соціялістичного президента, багато французів сумує за цими часами, що їх започаткував де Ґоль.

Т.Т.

ПІДСТАВИ ТРИВАЛОГО СОЮЗУ

Останнє перебування прем'єра Японії Зенка Сузукі у Вашінґтоні та висліди його зустрічів і розмов з численними діячами різних ділянок американського державного і суспільного життя, а в першу чергу оборони й економіки, започаткували новий період в співпраці цих двох народів. Зустрічі Сузукі і його домовлення з президентом Роналдом Реґеном створили з одного боку базу для усіх інших розмов і устійнень, а з другого — були їхнім завершенням і заокругленням.

З ким йти?

Легко до цього не прийшло. Від довгих років Японія була предметом особливої „опіки" й натиску з боку Москви. Обіцянки й погрози не переводилися. Москва прикладала всіх зусиль, щоб перетягнути Японію на свій бік. Потужний господарський і технічний потенціял Японії, талановитість і працьовитість японської людини, величезний досвід і капітали, накінець її геополітичне положення були вийнятково ласим кусником для завжди голодного, завжди відстаючого й безвідповідально кермованого Совєтського Союзу. Не раз уже здавалося, що до зближення тих двох держав та до започаткування їхньої тісної співпраці недалеко. Але типові російські-загрібущість і ненаситність, зазнайство й зарозумілість кремлівських „вождів" завжди ставали на перешкоді тому.

У висліді Другої світової війни Росія окупувала чотири найдалі на північ висунені японські острови й не захотіла за ніяку ціну їх повернути. Для Росії ті острови були предметом пихи, а для Японії вони відігравали суттєву ролю в розвитку морського риболовства, одної з підставових галузей виживлення понад 100 мільйонів японців та ще й до того питанням національної чести, бо від найдавніших часів аж дотепер ті острови були японськими. Поведінка Москви в справі тих островів найвиразніше виявляла справжнє імперіялістичне її обличчя й ненажерливість її природи. В господарських пертрактаціях Москва виявляла цю саму ненаситність й комплетне нерозуміння й неувагу до інтересів іншого народу. В такому стані речей було вже тільки питанням часу, коли Японія беззастережно й тривало включиться у західній бльок, очолений Вашінґтоном. Дводенні розмови Сузукі з Реґеном у Вашінґтоні, попереджені так само дводенними розмовами з міродатними американськими господарськими колами в Ню Йорку замкнули перстень подій, що розвивався органічно, поступово, але безперебійно.

Тривала база співпраці з Вашінґтоном

Ніяких формальних пактів обидві сторони покищо не підписали, але договорилися до вагомих постанов, які з'ясовані в спільному кінцевому комунікаті з 8-го травня 1981 року. Розроблення проблем поодиноких ділянок, їхнє скодифікування та намічення конкретних спільних заходів передано відповідним міністерствам і фахівцям.

У комунікаті сказано: „Президент і прем'єр-міністер, підкреслюючи, що союз між ЗСА і Японією побудований на спільних їм вартостях демократії і свободи, скріпили свою солідарність, приязнь, та взаємне довір'я. Президент і прем'єр-міністер із турботою спостерігають совєтську мілітарну розбудову і совєтські виступи в третьому світі, які відбилися у збройній інтервенції в Афганістані та їхній поведінці в інших місцях". На тому загальному тлі найвищі речники обидвох народів стверджили й зобов'язалися:

— „Вони потвердили свою поставу, що совєтської інтервенції в Афганістані не можна оправдати та що негайне, безумовне і тотальне відтягнення совєтських військ мусить бути здійснене

— Вони повторили свій погляд, що проблеми Польщі мусять бути розв'язані тільки польським народом без будь-якого зовнішнього втручання, а всяка інтервенція у Польщі матиме серйозний негативний вплив на світовий мир; вони висловили спільний погляд, що на випадок інтервенції у Польщі, західні промислові демократії мусять співпрацювати і однозгідно переводити в життя свою політику

Президент і прем'єр-міністер погодилися:

— продовжати і поширювати умови співпраці з КНР

— скріплювати утримування миру на корейському півострові, як важливу частину миру й безпеки Східної Азії, включно з Японією;

— продовжати співпрацю для піддержки солідарности союзу Південноазійських народів для їхньої більшої динаміки та для розвитку".

Особливу увагу присвятили Президент і прем'єр, як це вказує кінцевий комунікат, справам Середнього Сходу і районові Перської затоки. В комунікаті про це сказано: „Вони погодилися, що рішучі й цілеспрямовані зусилля ЗСА в обличчі нестійких умов безпеки в тому районі причинилися до відбудови стабільности та що численні країни, а в тому і Японія, користають з цього".

Велике значення має підкреслення в тому комунікаті активної підтримки, яку вони даватимуть загроженим, або нападеним народам. Дотепер бо водилося так, що Москва вибирала собі чергову жертву, нападала на неї, а інші великодержави вмивали руки, або приглядалися, як довго нападений буде боронитися перед московською перевагою. Тепер вони в своєму комунікаті рішили й подали до публічного відома: „Президент і прем'єр також ствердили, що вони будуть продовжувати допомагати жертвам міжнародної непевности шляхом допомоги індокитайським, афганським і африканським утікачам". Проблема допомоги тисячам, десяткам, а навіть сотням тисяч утікачів, стала одною з найважливіших у нашій добі. Допомога втікачам, це допомога людям, які не підпорядкувалися ворогові і його теророві; які вийшли з рідної землі, щоб продовжувати боротьбу.

Багато місця в розмовах посвячено справам економіки обидвох країн та їхній економічній співпраці, що виразно відбито в комунікаті. Обидві країни рішили співпрацювати в поширюванні й розбудові атомової енергії для мирних цілей та взагалі в справі задоволення енергетичних потреб промислового світу.

Накінець прем'єр Сузукі запросив президента Реґена відвідати Японію й обидві сторони рішили спільно пі-

(Закінгення на стор. 4)

З господарського життя

Сталь є тим підставовим продуктом, ціни якого мають великий вплив на ціни численних інших виробів. Найбільша американська сталева компанія Юнайтед Стейтс Стіл повідомила про підвишку цін на сталеві вироби пересічно на 8-10 відсотків, що дасть на тонні сталі ціну вищу на коло 40 долярів. Ціна сталі завжди відбивалася на всіх інших виробах, тому така висока підвишка матиме тим більший наслідок, якщо тільки вона втримається. Діло бо в тому, що попит на сталь не занадто великий, закордонних ринків збуту американська сталь має дуже мало з огляду на свої неконкуренційні ціни, а крім того різні роди сталі з европейських країн і з Японії тиснуться на ринок в ЗСА і тільки протекційні заходи стримують їх від залиття американського. Проголошена підвишка вступить у силу з 21-им червня цього року, тобто перед початком продукування автомобільних моделів 1982. Таким чином ця підвишка відіб'ється на цінах нових авт. Як умотивування підвишки, компанія подала зріст коштів. Підвишка цін сталі у такій значній висоті буде дуже поважним ударом по спробах президента Роналда Реґена взяти під контролю інфляцію. Чарлз Бредфорд, аналітик сталевого ринку в біржевій фірмі Меррил Линч, сказав про цю підвишку: „Вони пнуться на місяць", значить не мають міри.

Відомий американський підприємець Сайрус Ітон, батько якого колись втримував контакти з Москвою, а він тепер перекинувся на Китай, встряв у великі правні й фінансові клопоти у зв'язку з різними своїми інвестиційними плянами в КНР. Насамперед в жовтні 1979 року він підписав зі своїми спільниками контракт з китайським урядом на будову великого готелю в Пекіні, який має називатися Готель Китайського муру, а опісля підписав інші контракти на будову інших готелів. Тепер його спільники закидають йому, що він і його син саботували перший проєкт на користь другого, бо другий вони будують без спільників. Крім цього Ітонові закидають, що він перевів фонди зі спільного конта на своє. До тих спорів долучилися ще й інші, які, як пише преса, показали китайцям „у найгіршому світлі", як працює американська капіталістична система.

Завдяки стáранням канадського федерального уряду Оттава, столиця Канади, стає промисловим осередком. Центром упромисловлення міста Оттави і його околиці є модерна технологія й телекомунікаційні засоби із всебічним застосуванням електроніки. Для цієї справи уряд використав існуючі канадські фірми та їхній довгорічний досвід.

Реформаторські господарські пляни президента Роналда Реґена, — дехто називає їх революційними, — можуть удатися тільки в тому випадку, коли їх підтримають два найважливіші елементи: суспільство і промисловий світ. Без підтримки цих обидвох найпотужніших чинників пляни Президента не вдадуться. Суспільство ЗСА вже дало вислів своїх поглядів і підтримує пляни Президента. Тепер, як подає преса, американські фінанси також виявляють свою підтримку. Не зважаючи на реакцію біржі: спад цін на цінні папери, піднесення дисконтового відсотку тощо, керівні чинники на біржі дуже рішучо підтримують пляни Уряду. Так само головні банки підтримують їх. Президент Чейс Менгеттен Банку Віллард Бучер запевнив, що бизнесовий світ підтримує пляни Президента. Він сказав: „Нам говорять про суттєві зміни. Програма Президента матиме довготривалі наслідки. Я не думаю, що бизнесова спільнота чи банкіри змінять свої позитивні погляди на програму Президента."

Страйк вуглекопів, який триває вже понад шість тижнів, починає викликати щораз глибші наслідки. Насамперед загострився конфлікт між вуглекопами, які належать до профспілок (юній), що провадять страйк, і тими що, не належать. Приблизно половина вуглекопів належить до профспілок. Конфлікт між ними вже допровадив до спорадичного вживання пальної зброї. Наслідком страйку вуглекопів почалися звільнення робітників на залізниці, в деяких сталеварнях тощо. Страйкарі тратять по 50 мільйонів долярів тижневих заробітків, а вугляні компанії — по п'ять мільйонів тижнево. Найбільше терпить льокальна економіка в вугільному басейні. Дотепер ще не відчуває наслідків страйку експорт, бо вугільні експортові фірми поробили величезні запаси вугілля, але незабаром і вони це відчують. Так само ще не відчувають браку вугілля американські фірми, але і це не надовго.

Господарський світ очікує на вислід нарад країн ОПЕК, які починаються 25-го травня в Женеві. Покищо на нафтовому ринку відчувається надвишка подачі, що впливає на знижкову тенденцію цін. У більшості випадків продуценти обнизили ціни на два доляри на барилці, одначе це мало відбилося на цінах бензини для споживача. Не зважаючи на існування картелю (бо фактично ОПЕК — це картель) ціни на ропу в різних країнах різні. В останньому часі шейх Ахмед Закі Ямані, міністер нафти Савдійської Арабії, найбільшого в світі експортера нафтової ропи, намагався довести до зниження і зрівняння цін, проте він зрезиґнував з того з огляду на непогодженість партнерів.

Л. Д-ук

ДАЛІ, ДАЛІ НА ЗАХІД!..

Кінець Другої світової війни застав нас, досить велику групу українців, в гористій Тюрингії. Порозкидані по селах, за американської влади, ми переселилися до невеликого міста — Ворбісу. Американський комендант, що був там найвищою владою, багатьом з нас дав приміщення в школі, там ми „отаборилися" з деяким комфортом. Там же, в одній з кляс, була приміщена й українська православна автокефальна церква. Більшість у нашій групі були православні.

Тепер пригадую, та й дивуюся, де набралися ті іконки, хрести, ще й вишиті рушники на образах?.. Ми ж були ті — „недостріляні", що вискочили з України, як з пожежі. Раніше вже розгубили все, що мали і вирвалися „у світ за очі" з наплечниками. Але для церкви пощастило дещо зібрати і маленька церковця виглядала привітною, затишною.

Для нас великою радістю було те, що вже не бомбардували... Всі, що були тоді в Німеччині, знають, як нещадно бомбардували англійські й американські літаки, не тільки міста, а й містечка, а часом обстрілювали з кулеметів німців-селян, що на весні працювали на полях. Налітали по черзі: вдень, здається, англійські, а вночі американські, а, може, навпаки... Тож коли це припинилося, всі зітхнули з полегшенням.

З нами був священик Української Автокефальної Православної Церкви, що відбув багато років на засланні, після розгрому Церкви. Лишився живим, бо був молодий і досить міцний, то й витримав заслання. Повернувся перед війною і тепер, з дружиною, втікав якнайдальше на Захід, щоб врятуватися від страшної Червоної армії, яка, при великій допомозі американських та англійських бомбардувань, переможньо просувалася на Захід.

Здавалося, що тут ми могли, хоч трохи, спокійно пожити. Та раптом мов отруйна гадюка поповзла поміж нас чутка, що західні альянти домовилися з кривавим Сталіном і будуть вертати до СССР усіх колишніх совєтських громадян, хоч би ті й не хотіли повертатися. Сталін та його посіпаки втовкмачували в голови своїм західнім союзникам, що всі їхні люди тільки й мріють про повернення на „родіну", а не хочуть вертатися лише воєнні злочинці. То було цілком логічно, що люди прагнули поверталися на Батьківщину, та тільки не ми, які зазнали стільки поневірянь, страху, а деякі й фізичних тортур під тією нелюдяною владою.

Спочатку ми не вірили таким жахливим чуткам. Мовляв, це фантазії радіо „ОБС" (одна баба сказала), не могли повірити, що „Захід", про який ми були найкращої думки, як про гуманний, людяний, буде силою віддавати нас на муки й смерть тій сатанинській владі. Та згодом ті чутки підтвердились, ми дізналися, що керівники трьох наймогутніших держав: Америки, Великобританії і СССР, на нараді в Ялті, дійсно домовилися про повернення всіх підсовєтських громадян на „родіну", навіть примусово.

Нас огорнула розпач... Ми ж тікали подалі на Захід, хто як міг... Деякі не чекаючи, коли зможуть поїхати потягом, робили собі якісь возики й пішки, часом з малими дітьми, йшли 400 чи й більше кілометрів — далі й далі від страшних пазурів „батька народів". Ті, які затримувалися, ризикували попасти під совєтські танки, якими, без жалю, червоноармійці давили втікачів, так говорили свідки.

Щоб переконатися, чи чутки ці правдиві, наш священик щодня ходив до американського коменданта, добивався його авдієнції і кожен раз питав про нашу долю: чи дійсно, ми всі тут приречені на знищення, бо поворот „на родіну" — то була смерть! Але комендант відповідав, що він не знає... Він не політик, а вояк. Він, спостерігаючи нашу розпач, не хотів нас убивати, казати правду...

Великдень того року був пізній. Весна була в розквіті. В церкві відправлялася радісна світла Всеночна, вже співав маленький хор, що прикрашав Службу Божу. Розговівшись наш священик вирішив іти до коменданта з нашими традиційними писанками, з пасочкою, привітати його, тут самітнього, зі святом. У нашій групі вже були молоді люди, що знали досить добре англійську мову. Тож священик пішов до коменданта зі своїм перекладачем, щоб поговорити без жадних чужих свідків.

Там, на авдієнції, комендант сказав: „Я вам кажу те, чого не мусів би казати, але мені шкода вас і я трохи потішу, щоб мали якусь надію. Недавно помер наш президент, який підписав ту злощасну Ялтинську умову про видачу всіх вас Сталінові. Тепер заступив його віцепрезидент і є надія, що ваша доля не буде такою нещасливою.

— Я говорив про вас, — продовжував комендант, вищому начальникові і він просив вам переказати, щоб ви не журилися, бо всіх хто захоче з нами виїхати на Захід, аби не попасти до Совєтського Союзу, висланники якого окупують скоро цю територію, матимуть можливість виїхати, жадного з вас не залишимо проти його волі. А тепер попрошу не говорити про те, що я вам сказав.

Наша „делеґація" подякувала комендантові, попрощалася з ним і, трохи заспокоєна повернулася до нас.

У нашому „скитальському таборі" почалася справжня паніка: вже говорили голосно, не ховаючись, що Тюрингія відходить до совєтської зони, американці її залишають. Родини, в яких були молоді й міцні чоловіки, почали готувати возики для дальшої втечі. Ті, які возиків не мали, намагалися їх придбати, чи зробити, бо такому „транспорту" найбільше довіряли. Потягами боялися їхати, не вірили американцям, щоб, часом, не повезли на Схід, замість Заходу.

З кожним днем залишалося все менше й менше наших втікачів в цьому містечку. Скоро нас лишилося всього, може, з 20 осіб таких, що не могли рушати в далеку дорогу пішки, бо мали зі собою старих матерів, та священик з дружиною залишилися з нами.

— Я не смію не вірити комендантові, — пояснив о. Іван тим, які намовляли його дістати возика й мандрувати з паніматкою далі на Захід. — Якщо американці думають нас віддати совєтській владі, то віддадуть, як не тут, то в іншому місці. Я, як священик, залишаюся з тими немічними й старими, що не можуть іти пішки. Будемо всі чекати, коли американці нас вивезуть.

І от, здається, то було в червні 1945 року, нам сказали, щоб ми були готові, спаковані, бо нас відвезуть до ближчого більшого табору, там приєднають до польської групи, з якою поїдемо далі в американську зону.

Продовження буде.

ВІСТІ УКРАЇНСЬКОГО МУЗЕЮ

Ч. 7 ТРАВЕНЬ 1981

Забезпечмо многая літа Українському Музеєві

Майже п'ятирічний досвід праці Українського Музею показав, що професійно поставлений музей може відігравати важливу ролю і в житті української громади, і у виконанні тих загальнонаціональних завдань, що на нас, вільних українців, поклала історія.

В той час, як наші політичні акції бувають малоуспішні-- і то не лише з причини нашої політичної невироблености,— Український Музей у Ню Йорку може виконувати завдання, які звичайно у державних народів виконують культурні відділи амбасад та пов'язані з ними окремі установи, як, наприклад, доми культури, інститути, центри тощо. Такими є, наприклад, у Ню Йорку Дім Гете, Дім Японії, Китайський Інститут, Центр міжамериканських взаємин. Для нас, бездержавного народу, який бореться за своє існування і визнання світом, така культурна амбасада має ще більше значення.

Український Музей в Ню Йорку вже виконує таку ролю культурної амбасади. П'ятирічний досвід доводить, що є зацікавлення зовнішнього світу українською культурою, зокрема українським народним мистецтвом. Треба тільки вміти це показати.

Про значення Українського Музею як виховної установи для самозбереження нашої групи тут не говоритиму. Воно очевидне, і цій темі варто присвятити окрему статтю.

Тема цієї статті— проблема забезпечення тривалого існування такої важливої установи. Управа Музею, члени і прихильники його вже тепер повинні думати про далеке майбутнє Музею, щоб уникнути всяких можливих криз.

Український Музей функціонує завдяки річним членським внескам і пожертвам окремих осіб та українсько-американських установ. 25 відсотків бюджету складають дотації федерального і стейтового урядів та приватних американських установ. Що станеться коли таких дотацій не буде? (Відомо, що президент Реґен зрізає бюджети на культурні установи). Що станеться, якщо в наслідок якоїсь економічної кризи українське громадянство не буде в силі багато жертвувати?

Отже, треба подумати про те, щоб міцно забезпечити існування Українського Музею на багато років. Для цього, йдучи за прикладом американських музеїв, треба створити тривалий фонд або фундацію Українського Музею (Ukrainian Museum Endowment Fund). Тільки відсотки з цього фонду мають іти на покривання поточних видатків Музею—утримання будинку, забезпечення музейних об'єктів, оплата працівників Музею і освітніх програм, збагачення музейних колекцій тощо.

Минулорічна і теперішня Управи Українського Музею зуміли заощадити 30 тисяч долярів і вже створили з них тривалий фонд, щорічні дивіденди з якого призначені на покривання поточних видатків, а капітал лишається недоторканим.

Чергове завдання всіх членів і прихильників Українського Музею, всіх хто розуміє його значення, як культурної амбасади українців—допомогти розбудувати цей фонд і тим забезпечити існування Музею на багато років. Ми знаємо жертвенність старшого покоління, яке створило Музей, Гарвардський Центр, фінансувало Енциклопедії Українознавства і ряд цінних видань, і ми віримо, що Фундація Музею буде також підтримана. Ми знаємо жертвенних людей і з-поміж середнього покоління. Згадати хоч би, що збирання коштів на діяльність Музею взяли на себе молодші члени Управи і, приклавши досить зусиль, мають реальні досягнення.

Сподіваємось на співпрацю поколінь у збиранні коштів на тривалий фонд Музею. Сподіваємось на допомогу українсько-американських установ, на пожертви окремих громадян, зокрема тих, що мають високі прибутки.

Кожна пожертва—це цеглина, що забезпечить майбутнє Музею. Можна зробити велику справу шляхом „колективного меценатства"—пожертв багатьох людей.

Охочі скласти пожертви на такий загальний тривалий фонд, мають виписувати чеки на The Ukrainian Museum Endowment Fund.

Тим, хто бажають допомогти Музеєві в його теперішній роботі, тобто в покриванні поточних видатків, слід виписувати чек, як і раніше, на The Ukrainian Museum.

Б.Цимбалістий

ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ УКРАЇНСЬКОГО МУЗЕЮ

У неділю, 7-го червня 1981 року, о год. 1:30 по полудні відбудуться Загальні Збори Українського Музею, в залі дому СУА-УКА, 203 Друга Авеню в Ню Йорку.

Управа Українського Музею запрошує всіх членів взяти в них участь.

НАТОВПИ ВІДВІДУВАЧІВ У МУЗЕЇ

На весні цього року популярність Українського Музею збільшилась завдяки численним згадкам про Музей в американській пресі у березні і квітні, інтерв'ю на телебаченні про писанки і Музей, згадкам про Музей на радіопрограмах і показам писання писанок поза Музеєм, зокрема у найбільшій в Ню Йорку крамниці дитячих іграшок Шворца.

Часом у Музеї і в музейній крамничці бували дослівно натовпи відвідувачів. У березні їх було 582, а в квітні — 1,107. Цьогорічні курси та покази писання писанок притягли багато людей.

ІНТЕРВ'Ю ПРО ПИСАНКИ НА ТЕЛЕБАЧЕННІ

Щодня на п'ятому каналі телебачення в Ню Йорку від 11-ої до 12-ої год. дня передавано програму „Midday with Bill Boggs". Розпочинаючи програму 17-го квітня Білл Баґґс сказав, що він зараз покаже „найкращі великодні яєчка". Далі йшло восьмихвилинне інтерв'ю з Мартою Зєлик, співробітницею Музею. Була розмова про спосіб писання писанок, про їхнє походження та символіку. Також був показаний фільм із зблизька зфотографованими писанками. Баґґс сказав, що такі писанки можна побачити в Українському Музею в Ню Йорку та купити в музейній крамничці.

НЕДАВНІ ДОТАЦІЇ ВІД АМЕРИКАНСЬКИХ УСТАНОВ

У лютому-березні Музей дістав від Мистецької Ради стейту Ню Йорк 16,500 дол., в рахунок улаштування виставки рушників, на поточні потреби Музею і освітні програми. Від National Endowment for the Arts. Музей одержав 8,000 дол. в рахунок улаштування виставок.

ВИСТАВКА УКРАЇНСЬКИХ КИЛИМІВ У ФІЛЯДЕЛЬФІЇ

У суботу 24-го травня, в один із днів XIX Конвенції Союзу Українок Америки, у Balch Institute of Ethnic Studies буде офіційно відкрита виставка українських килимів із колекції Українського Музею. Буде виставлено 19 килимів. Проєкт виставки — Зенон Фещак, каталог склала Лідія Бурачинська. Виставка триватиме до осени 1981 року.

ЕКСКУРСІЇ В МУЗЕЇ

Організовані групи дітей і дорослих вчащали до Музею у березні і квітні. 14-го березня прийшло близько 150 учнів школи українознавства при Самопомочі у Ню Йорку. У квітні було шість груп учнів з нюйоркських елементарних шкіл і дві екскурсії дорослих, організовані американськими освітніми установами в околицях Ню Йорку, і 71-ий Відділ СУА з Джерзі Ситі.

Директор Музею Марія Шуст дає пояснення про виставку народнього одягу групі учнів школи українознавства при Самопомочі у Ню Йорку.

Концерт на придбання фондів для Музею

Коло рояля — Тома Гриньків. Стоять Павло Плішка (зліва) і Андрій Добрянський.

Скрипаль Галина Стрілець і піяніст Тома Гриньків.

Український Музей гордий з того, що на допомогу у придбанні фондів для Музею прийшли чотири видатні виконавці-українці: два солісти Метрополітальної Опери—Андрій Добрянський і Павло Плішка; піяніст Тома Гриньків і скрипаль Галина Стрілець. Всі вони виступали без жадної винагороди.

Концерт із великим успіхом відбувся в залі Нюйоркського університету 5-го квітня 1981 року.

Після концерту була товариська зустріч, на яку також прийшли артисти. Товариська зустріч викликала такий інтерес, що квитків для участи у ній не вистачило для всіх охочих.

Багато зусиль на організацію концерту і зустрічі поклало кілька членів Управи та добровольці. Заля була повна, було чимало родин із дітьми. Люди були не тільки з Ню Йорку та околиць, але й із досить віддалених місцевостей.

Концерт дав 3,000 дол. чистого прибутку, та ще й під час концерту Український Народний Союз передав пожертву для Музею у сумі 500 дол.

Український Музей на сторінках американських часописів

Часопис „Ню Йорк Таймс" вмістив 27-го березня цього року статтю під заголовком: „Велика екскурсія стежками культури, не виїжджаючи з Ню Йорку" В статті йдеться про кілька нюйоркських музеїв. Про Український Музей написано: „Веселість виставок та сердечність працівників Музею створює таке почуття у відвідувача, начебто він потрапив до іншого світу". Далі описані виставки Музею і згадані курси писання писанок.

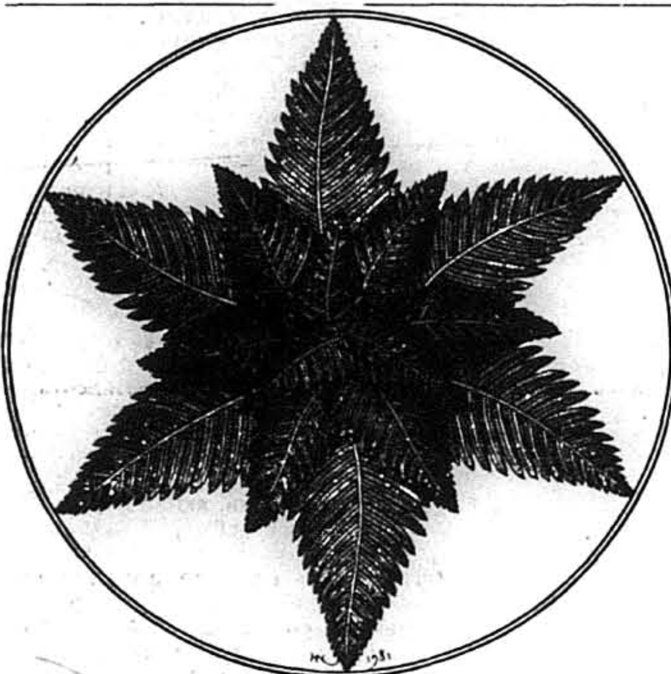
Вдруге „Ню Йорк Таймс" згадав про писання писанок 17-го квітня у статті „Святкуючи Великдень".

Стаття в „Дейлі Ньюз", популярній газеті в Ню Йорку, вміщена 3-го квітня, починається так: „З усіх весняних традицій чи не найбільш барвистою є писання писанок, і мало народів це роблять краще за українців". Далі подано історію писанок і пояснення символів на них.

Статті про українські писанки були також у журналі „Guisine", який радив своїм читачам відвідати Український Музей та оглянути „неперевершену колекцію писанок", і в газетах „Ню Йорк Пост" і „Стетен Айленд Едвенс".

Показ писання писанок в Українському Інституті Америки, що його влаштував там Український Музей в днях 10, 11 і 12-го квітня 1981 року. На протязі трьох днів навчалося писання писанок понад 60 осіб.

Яків Гніздовський. „Папороть". Цей дереворіз з власноручним підписом мистця і з висловом подяки від Українського Музею одержали меценати Музею на вечорі вшанування меценатів в Українському Інституті 14 березня 1981 року. Відбувся концерт, в якому взяли участь піяністка Таїса Богданська, солістка Пенсільвенської опери Марія Ясінська-Мурована і драматична артистка Лідія Крушельницька. Артисти не взяли жодної винагороди. Вечір закінчився товариською зустріччю.

ЧЛЕНСЬКА ЗАЯВА

Бажаю (-ємо) стати членом (членами) Українського Музею в Нью Йорку в такій категорії: (прохаємо зачеркнути):

Звичайний член	$ 25.00 річно ☐
Пенсіонер	10.00 річно ☐
Студент	10.00 річно ☐
Родина (батьки і діти до 18 р. життя)	50.00 річно ☐
Допомагаючий член (родина або особа)	100.00 річно ☐

Прикладаю добровільну пожертву в сумі ....

Коли добровільні пожертви досягнуть суми $500.00, жертводавець буде іменований *добродієм* Українського Музею. Коли пожертви досягнуть $1,000.00, жертводавець стає *меценатом* Українського Музею. Жертводавець, що дасть $5,000.00 стає *фундатором* Українського Музею.

Щоби мати право голосу на загальних зборах Українського Музею, жертводавці добродії, меценати і фундатори мусять стати членами музею, складаючи свій річний членський внесок.

Пожертви для Українського Музею можна відтягнути від прибутків при виповнюванні податкових форм (tax exemption)

Name .... (please print)
Address ....
....
Tel: ....
дата ....
підпис ....
Ім'я і прізвище ....
по-українськи, друком

Чеки просимо виповняти на:

The Ukrainian Museum
203 Second Avenue
New York, N.Y. 10003

МУЗЕЙ ВІДКРИТИЙ

П'ять днів на тиждень (від середи до неділі включно) від 1 до 5 год. по полудні. Вступ для дорослих 1.00 дол., діти і пенсіонери — 50 центів, члени Українського Музею безплатно.

Меценати Українського Музею

ОКРУГИ І ВІДДІЛИ СОЮЗУ УКРАЇНОК АМЕРИКИ

Округи Ню Йорк і Філядельфія.

Відділи: 3-ій—Фінікс, Арізона; 12-ий— Кливленд, Огайо; 13-ий—Честер, Па.; 19-ий—Трентон, Н.Дж.; 24-ий—Елизабет, Н.Дж.; 31-ий —Висконсин Деллс, Виск.; 47-ий—Рочестер, Н.Й.; 67-ий—Філядельфія, Па.; 78-ий—Вашінгтон, Д.К.; 91-ий —Бетлегем, Па.; 93-ій—Гартфорд, Конн., 103-ій—Гемпстед, Н.Й.; 104-ий—Ню Йорк, Н.Й.

Такі меценати—Відділи СУА, що раніше пожертвували по 1,000 долярів, внесли ще по 1,000 дол.: 17-ий—Маямі, Флоріда; 64-ий—Ню Йорк, Н.Й.; 82-ий—Ню Йорк, Н.Й.

Добродії Українського Музею

ВІДДІЛИ СОЮЗУ УКРАЇНОК АМЕРИКИ

11-ий — Трентон, Н.Дж.; 20-ий — Філядельфія, Па.; 43-ій — Філядельфія, Па.; 54-ий — Вилмингтон, Дел.; 86-ий — Ірвінгтон, Н.Дж.; і 89-ий Кергонксон, Н.Й.

Нові члени Українського Музею

(від 1-го січня до 31-го березня 1981 року)

Допомагаючі члени: д-р Карл і Софія Зайнінґер, Прінстон, Н.Дж.; д-р Гілярій Чолган з дружиною, Бруклин, Н.Й. Родини: Борис і Ольга Караш, Ню Пфалтц, Н.Й.; д-р Юрій і Наталя Попель, Ґрінсвилл, Дел.; проф. Христина і Джеррі Раковські, Лейквуд, Огайо; д-р Юрій і Оленка Савицькі, Риверсайд, Кон.; проф. Іван і Марія Фізери, Соммерсет, Н.Дж.

Звичайні члени: стейт Ню Йорк—Надія Йовик, Броніслава Ковалів, д-р Дмитро Крижановський, Юлія Масна, Ярослава Пастушенко і Розалія Фенчинська; місто Ню Йорк: Остап Балабан, Доббс Феррі; Стефан Качуба, Гудсон; Мирослав Познарський, Гантер.

Стейт Ню Джерзі—Галина Білик, Таня Боррас і Стефа Мацюк, Джерзі Сити; Дмитро Демедюк, Гайленд; д-р Христина Дурбак, Мавнтейн-Сайд; Лев Коленський, Ірвінґтон; Роман-Зиновій Микита, Лонг Біч.

Стейт Коннектикат—Анна Гомик, Орися Іванко, Марія Романова і Марія Цап, Бриджпорт; Юлія Бура, Марія Сливінська і Ярослава Ковач, Стратфорд; д-р Василь Рудко, Ню Гейвен.

Стейт Пенсильванія—Іванна Бачинська-Клаусс, Дірфілд; Роман Гарвас, Н.Верасілесс; Емілія Павлюк, Брукгейвен; Марія Пеленська, Ярдлі; Патриція Плута, Честер; Андрій Слиш, Шіппенсбург; Ірена Солчаник, Мейда; Ольга Цегельська, Бетлегем.

Інші стейти: Євген Бачинський, Парма, Огайо; Любомир Еллунд, Форт Вейн, Інд.; д-р Андрій Олесіюк, Лос Анджелес, Каліф.; Петро Скіра, Ютика, Мич.; Тамара Тимків, Солсбері, Мд.

Пенсіонери: стейт Ню Йорк—д-р Віталій Богданів, Антоніна Возьна, Марія Дигдалевич, Евфрозина Дітель, Галина Єфремова, Софія Тимсюрак і Волтер Фриз; місто Ню Йорк—Марія Андрейко, Йонкерс; о. Семен Гаюк, Рокі Поінт; Анна Домбчевська і д-р Іларій Домбчевський, Джеймсвилл; Орест Клюфас, Гантер; Анна Хмелович, Лакаванна; Марія Холевчук, Рочестер; Марія Хромовська і Михайлина Юрчак, Амстердам, Дарія Хухра, Кергонксон.

Стейт Ню Джерзі—Орест Гладкий, Нюарк; Петро Грицак, Кренфорд; Катерина Кедровська, Ред Бенк; Іван Костюк, Трентон; Неоніла Павлюк, Елизабет; Дарія Пасічняк, Морріставн.

Стейт Коннектикат—Стефанія Бабій, Олександра Шуст і о. Ярослав Шуст, Бриджпорт; Мае Карбаник, Ню Бріттен; Анна Черновська, Фейрфилд; Мирослава Чубата, Миллфорд.

Стейт Пенсилванія—Дарія Балазюк, Бетлегем; Мирослава Луцька, Нортгемптон; Марія Білозор, Ольга Левицька, Василь Мизак і д-р Микола Ценко, Філядельфія; Волтер Батринчук, Софія Мельник, Анна Микита і Анна Плута, Честер.

Інші стейти—Микола Костирко, Сакраменто, Каліф. Тамара Крижанівська, Клівленд, Огайо.

Відділи Союзу Українок Америки (членський внесок —100 дол.)—88-ий Відділ, Філядельфія.

За перші три місяці 1981 року до Українського Музею приєдналися: дві родини—допомогаючі члени, п'ять родин і 78 членів.

Жертводавці

(від 1-го січня до 31-го березня 1981 року)

Пожертви надійшли від таких осіб і організацій: 1,500 дол.—Анна Никифоряк. По 1,000 дол.—Марія Даниш, Люба і Володимир Палашевські, Оксана і Богдан Рак, Клявдія Салук, Михайло і Людмила Черешньовські. 750 дол.—3-ій Відділ СУА, Фенікс, Аріз; 520 дол. —д-р Марія Кознарська. По 500 дол.—Анна Рак, Федеральна Кредитова Кооператива „Самопоміч" у Ню Йорку. 350 дол.—104-ий Відділ СУА, Ню Йорк. По 300 дол.—62-ий Відділ СУА, Глен Спей, Н.Й., 64-ий Відділ, Ню Йорк. 250 дол.—д-р Ірина Гребеняк; 200 дол.—Марія Герус і Сильвестер Мартюк 150 дол.—12-ий Відділ СУА Кливленд, Огайо; 125 дол.-- Таня Дяків О'Нілл.

Пожертви по 100 дол.: Волтер Возний, Василь Сосяк із дружиною, 28-ий Відділ СУА Нюарк, Н.Дж.; 65-ий Відділ СУА, Ню Бронсвик, Н.Дж.; 71-ий Відділ Джерзі Сити, Н.Дж.; 93-ий Відділ, Гартфорд, Кон.; **Українська Православна Кредитівка, Федеральна Кредитова Кооператива „Самопоміч" у Пассейку, Н.Дж.; Об'єднання дружин лікарів при відділі Українського Лікарського Товариства в Ню Йорку.**

75 дол.—Віра Шумейко. По 50 дол.—д-р Роман Алискевич з дружиною, д-р Марія Фишер-Слиш, Софія Слюзар, Федеральна Кредитова Кооператива „Самопоміч" у Балтиморі. 30 дол.—99-ий Відділ СУА, Вотервлит, Н.Й. По 25 дол.—Лідія Єднака, Микола і Марія Івашкови, д-р Володимир Онуферко, д-р Роман Ричок, д-р Зофія Сивак, Стефан і Анна Тарасюки, Вячеслав Цетенко, д-р Марія Ярославська, Марта Ярош. По 20 дол.— Роман і Катерина Якимови, 19-ий Відділ СУА Трентон, Н.Дж., 27-ий Відділ СУА, Піттсбург, Па. По 15 дол.—Галина Єфремова, Катерина Кедровська і д-р Василь Рудко. По 10 дол.—Катерина Задвоцька, Дарія Зєлик, Марія Корчева, Григорій і Семен Крислаті, Ольга Левицька, Володимир Літинський, д-р Андрій Олесіюк, Дж. Фарович. По 5 дол.—Микола Костирко, Мирослава Луцька, Христина Луцька-Кулішенко, Катря Василькович. 3 дол.-- Марія Грушкевич.

Замість квітів на могили— загальна сума пожертв від сімох організацій і 75 осіб— 1,172 дол.

ВИДАЄ УКРАЇНСЬКИЙ МУЗЕЙ
Редагує Комісія Преси і Публікацій
Адреса: 203 Second Ave., New York, N.Y. 10003

УПРАВА УКРАЇНСЬКОГО МУЗЕЮ В НЮ ЙОРКУ ВІТАЄ XIX КОНВЕНЦІЮ СОЮЗУ УКРАЇНОК АМЕРИКИ

ЛІТОПИС

УКРАЇНСЬКЕ ІСТОРИЧНЕ ТОВАРИСТВО

Рік II — ТРАВЕНЬ 1981 — Ч. 2

„ЩО ТАКЕ ІСТОРІЯ УКРАЇНИ?"

З рамени секції античної історії УВАН і Українського Історичного Товариства відбулася в неділю, 7-го грудня 1980 року, в будинку Академії, Ню Йорк, наукова доповідь д-ра Олександра Домбровського п.н. „Що таке історія України?", як антитеза до тези проф. Омеляна Пріцака, поміщеної на сторінках „Свободи".

У протилежність до тези Ом. Пріцака, який протиставить „фетишизації народу" М. Грушевського концепцію примату держави, а частинно й території, Ол. Домбровський висуває етнічний принцип за основу історичного процесу на тлі часу й простору, бо в історичному процесі діють головно три універсально-основні фактори: час, простір і людина як в індивідуальному, так тим більше в колективному аспекті згідно з принципами соціології.

Різні ж форми організації — від примітивно-племінних праісторичної чи ранньоісторичної доби аж до поняття модерної держави є в засаді явищем всесторонніх спрямувань діяльности людського колективу. Отже людський колектив племінно-етнічного формату творив на протязі довгих століть і тисячоліть державну організацію та втримував її при допомозі своєї провідної верстви, державної еліти, при чому поняття тієї еліти є дуже широке в залежності від економічних, культурних, соціо-етнічних та історично-геополітичних умовин.

Отже провідні верстви чи політично-державні еліти не виростали з-під землі, а виходили з рядів етнічного колективу. Коли провідна верства народу переходила до табору ворога, тоді нарід поступово видавав зі себе нову провідну верству (культурно-політичне відродження), яка вела дальше свій нарід до осягнення ідеалу державности.

Очевидно, держава є надзвичайно важливим фактором у житті народу та на фоні універсально-основних принципів історичного процесу, але пов'язування її з концепцією примату історизму при рівночасному ігноруванні етнічного чинника в розумінні нігілістичного підходу до народу — не відповідає об'єктивній оцінці цілого контексту історичного процесу, де людина як індивідуально, так тим більше колективно являє з себе найбільш активний фактор. І врешті, що ж є держава, як не організована спільнота на даній території в хронологічних рамцях історизму?

Поняття „історичности" чи „неісторичности" даного народу є доволі складне, і його не можна спрощувати до виключно державного чи недержавного стану даного народу. Історичність народу клясифікується не лише його політично-державним станом, але й його позицією в аспекті надбання духових (культурних) вартостей і змагань до осягнення власного державного життя.

Появився ювілейний том „Українського Історика" за 1980 рік

Новий том „Українського Історика" (числа 1—4, том 17, 1980) присвячено відзначенню 15-річчя УІТ (1965-1980) і він має понад 220 сторінок. Даний випуск уже розіслано з Мюнхену до передплатників „Українського Історика". Зміст цього цінного числа виповнюють такі статті й матеріяли: Звернення УІТ з нагоди 15-річчя Товариства; Олександер Домбровський: „Нова схема ранньої історії Руси-України"; Теодор Б. Цюцюра: „Боротьба українців у Віденському парляменті за загальне виборче право й національну автономію"; Юрій Бойко: „Тарас Шевченко в насвітленні Сергія Єфремова"; Степан М. Горак: „Українці в Другій світовій війні".

У відділі „Грушевськіяна" видруковано за редакцією Любомира Винара Автобіографію Михайла Грушевського з 1926 року. Ця київська Автобіографія Грушевського належить до виняткове рідкісних видань. У цьому відділі також знаходимо біографічний нарис М. Грушевського „Як я був колись белетристом", який появився у формі передмови М. Грушевського до збірки його оповідань „Під зорями" (Київ, 1928).

У розділі „Історичні джерела" знаходимо працю Олександра Барана „Козаки в описах Пієтра делла Валле з ХУІІст".Цей опис подорожей італійського шляхтича Вале і переклад його записок на українську мову являє з себе один з найцікавіших джерел історії української козаччини на початку ХУІІ століття.

У розділі „Спогади" друкуються надзвичайно важливі спогади Євгена Онацького „Під омофором барона В.Василька", які насвітлюють українське політичне життя на еміграції в 1920-их роках і містять цінні архівні матеріяли.

З інших статтей згадаємо М. Антоновича „До 15-річчя Українського Історичного Товариства", Панаса Феденка „Тріюмф і катастрофа — оцінка досягнень і поразки революції Б. Хмельницького", і студію Любомира Винара „Євген Онацький — чесність з нацією".

У розділі „Рецензійні статті" надруковано критику Вінкентія Шандора „Невластива самобутність Карпатської України у виданні Гарвардського Українського Дослідчого Інституту" (критика праці П. Маґочі про Карпатську Україну), і критична стаття Марка Антоновича „Новий україно-знавчий журнал ГУРІ".

Багатий розділ рецензій містить критичні огляди україно-знавчих і совєтознавчих праць, які появилися українською, німецькою, англійською і польською мовами. Наукова хроніка закінчує це видання.

„Український Історик" вже появляється 17 років і являє з себе одинокий історичний український журнал на Заході, в якому співпрацюють різні покоління українських дослідників. Дальша розбудова журналу залежить від активної допомоги українського громадянства й українських установ. Віримо, що з нагоди 15-річчя УІТ і 17-річчя „Українського Історика" українська громада стане в ряди будівничих української історичної науки, науки що розвивається на Заході вільно й незалежно від сторонніх впливів.

ЛІТОПИС УІТ — неперіодична сторінка Українського Історичного Т-ва. Редагує: Олександер Домбровський. Матеріяли слід надсилати на таку адресу: 16 Клінтон Терас, Джамайка, Н. Й., 11434.

Олександер Домбровський

Редакторська праця Любомира Винара

У статті „Л. Винар — будівничий української історичної науки" (Свобода, чч. 216, 217, 1980) автор цих рядків писав, що в особі основника „Українського Історика" й ініціятора Українського Історичного Товариства маємо знамените поєднання видатного науковця-історика і першорядного організатора наукової праці. Тепер бажаємо коротко обговорити редакторську діяльність проф. Любомира Винара за останніх тридцять років. Засадничо дану ділянку діяльности ювілята можна розглядати під двома аспектами: його редакційну працю на українському форумі і редаґування видань, спонзорованих американськими установами. Спершу згадаємо про редаґування українських публікацій.

Справжню редакційну працю започаткував Любомир Винар у 1949 році під час „штурм унд дранг" періоду студентської молоді, згуртованої у щойно повсталому академічному товаристві „Зарево". Він став одним із ініціяторів і редактором бюлетеня літературної комісії „Зарево" „Юність" (1949-1953), який спершу появлявся в Мюнхені, а згодом виходив у Парижі як додаток до журналу „Смолоскип". Цікаво згадати, що в „Юності" дебютували своїми поезіями Емма Андієвська й інші поети і письменники . В тому часі він тісно співпрацював з видатним літературним критиком д-ром Остапом Грицаєм, який мав вплив на формування його молодечого світогляду, та з д-ром Марком Антоновичем, головою „Зарева" і також великим приятелем молодих студентів.

Вже тоді Л. Винар побачив, що редаґування журналу вимагає великого вкладу праці, а також редактор мусить мати вийняткові здібності в приєднуванні співробітників журналу. У роках 1951 до 1958 Л. Винар був членом редакційної колегії „Розбудови Держави", ідеологічного й україно-знавчого журналу, який виходив з рамени „Зарева". Це був престижевий квартальник, у якому співпрацювали різні ґенерації учених і суспільних діячів.

У 1958-59 роках Л. Винар плянував видання окремого історіографічного збірника, в якому були б подані аналізи різних періодів історії і допоміжних історичних наук. Проте з цього задуму нічого не вийшло. Вже тоді д-р Л. Винар видвигав питання конечности видання історичного журналу, який став би творчою лябораторією різних ґенерацій українських дослідників. У статті „До питання організації історичних дослідів" (Свобода, ч. 33, 1956) він писав, що створення „періодичного історичного журналу є невідкладною потребою", якщо українська історіографія має дальше розвиватися на Заході. Подібні думки висловив він у статті „Криза організації історичних дослідів" (Свобода, ч.157. 1958).

Проте реалізація проєкту історика прийшла пізніше. У 1963 році д-р Винар став ініціятором і редактором „Українського Історика", що перший рік появлявся як бюлетень історичної комісії „Зарево", а від 1965 року — як офіційне видання новопосталого Українського Історичного Товариства. Цю його ініціятиву і його 17-річне редакторство єдиного українського історичного журналу на Заході треба вважати однією з найважливіших подій і досягнень у його житті. Ґенеза і розвиток журналу докладно описані в розвідці Л. Винара „Десятиліття 'Українського Історика', 1963-1973" (Мюнхен, УІТ, 1974).

Це була важка і відповідальна праця. Редактор „У.І." не лише мусів приєднати до співпраці істориків різних ґенерацій, але мусів ввесь час вияснювати причину або навіть потребу появи „Українського Історика". До співпраці включилися О. Оглоблин, Я. Пастернак, Н. Полонська-Василенко, П. Курінний, М. Антонович, О. Домбровський, Б. Винар, І. Каменецький і цілий ряд інших видатних дослідників.

Уже у 1965 році Л. Винар створив редакційну колеґію журналу, в яку входили представники різних ґенерацій учених. Йому рівночасно вдалося „заактивізувати" інших істориків, які через життєві обставини перервали свою наукову працю. Для прикладу можна згадати проф. М. Ждана, видатного дослідника українського середньовіччя.

Проте на плечі редактора спало не лише редакторство, переписка з численними авторами, „пропаганда" журналу серед ширших кругів громадянства, але і розбудова матеріяльної бази журналу. Починаючи від 1966 року, він писав сотні листів у цих справах коштом різних вигод особистого і родинного життя. Непоправний ідеаліст навіть в умовинах американського життя, Любомир Винар є тим символічним Каменяром , який „лупає скалу", промощуючи шлях для розвитку української історичної науки. Завдяки його зусиллям „Український Історик" став відомий на міжнародному форумі за речника української незалежної історичної науки.

Д-р Любомир Винар рівночасно відповідає за науково-видавничу діяльність УІТ. У роках 1965 до 1980 він започаткував слідуючі серійні видання Історичного Товариства: „Історичні студії", „Історичні монографії", „Мемуаристика", „Українські вчені" і „Грушевськіяна". У цих серіях появилося біля 40 видань.

За його редакцією видано також перший том, присвячений історичним джерелам,„Габзбурґи і запорозькі козаки. Щоденник Еріха Лясотти з 1594 р." англійською мовою, який знайшов загальне признання на міжнародному форумі історичної критики.

З інших важливих редакційних праць треба відзначити редаґування проф. Л. Винарем першого „Атласу історії України", який саме побачив денне світло і є фундаментальним історично-географічно-довідковим виданням. Минулого року він зредагував англомовну працю Л. Биковського про українського жидівського діяча Соломона Ґольдельмана і розпочав збирати матеріяли до українсько-жидівських взаємин, плянуючи започаткувати нову серію досліджень, присвячену цій проблематиці.

Із запланованих видань, що їх проф. Л. Винар погодився редаґувати, треба згадати „Біо-бібліографічний словник українських істориків", англомовну „Бібліографію історії України", „Історію українців у ЗСА". (збірна праця) українською й англійською мовами. Про те одним з основних завдань ювілята є дальша розбудова „Українського Історика", як виразника української національної історіографії.

Тепер коротко про редакційну працю Л. Винара, пов'язану з неукраїнськими науковими і професійними установами. У 1963 році він започаткував і редаґував на Колорадському університеті два серійні видання: „Біо-бібліографічні студії" і серію довідкової літератури з суспільних наук. Від 1975 року він редаґує відділ „Етнічні студії" в престижевому щорічнику американської довідкової літератури „Амерікан Референс Букс Аннюал". У 1980 році з рамени Міжуніверситетської Ради Етнічних Студій появився за його редакцією випуск першого числа „Етнік Форум" — журнал етнічних студій і етнічної бібліографії. Також треба згадати, що проф Л. Винар погодився з рамени Асоціяції для вивчення національностей зредаґувати науковий збірник, присвячений питанням періодизації і термінології східньо-европейської історії.

Оце в короткому зарисі наші думки про редакційну діяльність проф. Любомира Винара. Якщо ще згадати його наукові праці і його інтенсивну науково-організаційну і педагогічну діяльність, — тоді дістанемо повніший образ будівничого українського наукового життя на Заході.

Любомир Винар — це видатний організатор українського і американського наукового життя. Як основник „Українського Історика" й ініціятор Українського Історичного Товариства, він поклав тривалий фундамент під дальший розвиток української історичної науки на Заході.

Олександер Оглоблин

СЛОВО

З НАГОДИ 30- РІЧНОЇ АКАДЕМІЧНО—НАУКОВОЇ ДІЯЛЬНОСТИ ЛЮБОМИРА ВИНАРА

„Кожна нова історична школа твориться шляхом відриву від старої, але не розриваючи (генетичного) зв'язку з нею". — Так писав 1959 року молодий український історик д-р Любомир Винар у статті „За тяглість української історичної науки" (Свобода, ч.47.)

Боронячи конечну потребу тяглости історичної науки, він виступив проти т.зв. „репрезентантів нової формації українських істориків", які тоді оголосили себе противником всяких „діючих у нашому суспільстві табу, святощів, пієтетів мертвих і живих авторитетів, вважаючи їх за „порох, який нагромадився в процесі обтесування нашого національного руху".

Сьогодні цей, колись молодий історик має за собою 30 років науково-дослідної праці, праці активної, невтомної і плідної, в якій він послідовно і щиро уводив в українську історичну науку наведену вгорі формулу.

Віддаючи поважний творчий вклад американській науці й своїй педагогічній діяльності в американських університетах, професор Любомир Винар гідно записав своє ім'я і в українській історіографії. Історик широкого діяпазону, дослідник історії козаччини, історії культури й української історіографії, зокрема найбільшого українського історика Михайла Грушевського, Любомир Винар також виявився талановитим і видатним організатором української науки. Він дав почин створенню Українського Історичного Товариства (нині 15 років), оснував і редаґував його офіційний орган, журнал „Український Історик" (17 років), тепер єдиний український історичний журнал у вільному світі, який, не зважаючи на величезні матеріяльні і технічні труднощі, зайняв одне з провідних місць в українській науці.

Уже в перших своїх самостійних наукових творах Любомир Винар показав себе вийнятково здібним істориком-дослідником. Озброєний доброю ерудицією, досконалим знанням джерел і критичним ставленням до них і попередньої наукової літератури, оригінальністю в наукових конструкціях, глибиною аналізи й увагою до синтези історичних явищ та діячів, любов'ю до історії та почуванням живого неперервного зв'язку зі своїми предками, а корінням у рідному ґрунті, — якостями, що їх Вячслав Прокопович вважав обов'язковими для українського історика,— разом з тим Любомир Винар ніколи не забував, що нова ґенерація, до якої він належить, не може бути лише консерватором і охоронцем нехай і найкращих традицій української історіографії, але конче мусить шукати нових ідей, нових метод і творити нові наукові вартості в ім'я майбутнього. Сьогодні Любомир Винар є одним з видатних істориків України.

Тепер, коли історична наука на Україні фактично перестала існувати, святим обов'язком кожного історика у вільному світі є відродження правдивої української історичної науки, відновлення і продовження її обірваної й забороненої на батьківщині праці, збереження її тисячолітньої традиції й гідна її репрезентація перед міжнародним науковим світом. І Любомир Винар, оглядаючи широке і плідне поле своєї 30-річної діяльности, має повне право ствердити, що він з честю здійснив ці ідейно-наукові настанови, які він виголосив ще на світанку своєї наукової діяльности.

Маючи таких істориків як Любомир Винар та його однодумці, українська історіографія може спокійно й ясно дивитися на своє майбутнє.

НОВІ ЧЛЕНИ УІТ

Цей список охоплює звичайних і членів-прихильників Товариства: д-р Е. Завалинський (Австралія), Роман Копач (Канада), Мирон і Марія Барабах (ЗСА), мгр Т. Примак (Канада), Галина Король (ЗСА), Віра Зельвак (ЗСА), мгр Ростислав Соневицький (ЗСА), Зіна Мацик (ЗСА), Ярослава Бачинська (Канада), Ю. Дзьоба (Канада), Орест Швед (ЗСА), Ірина Хоманчук (Канада), д-р Андрій Зварун (ЗСА), інж. Б. Мішко (ЗСА), Л. Дзісь (ЗСА), Іван Басараб (ЗСА), інж. Зенон Кравець (ЗСА).

Членом-прихильником УІТ може стати кожний шанувальник рідної історії. Закликаємо свідомих громадян приєднуватися до УІТ і підтримувати дальший розвиток української історичної науки на Заході.

Будівничі української історичної науки

(Видавничий Фонд УІТ)

У зв'язку з розбудовою видавничої діяльности УІТ у ювілейному році Товариства (1965-1980) встановлено такі категорії жертводавців:

1. Фундатори УІТ — жертводавці (установи й поодинокі жертводавці), які складуть даток від 500 дол. вгору. Вони стануть на все життя членами-фундаторами „Українського Історика" і одержать усі видання Товариства.

2. Меценати „УІТ" — жертводавці, які одноразово складуть даток від 300 до 500 дол. Вони стануть членами-меценатами Товариства на все життя і одержуватимуть журнал.

3. Добродії „УІ" — жертводавці, які пожертвують від 100 до 300 дол.. Вони одержать протягом чотирьох років журнал і стануть членами-добродіями УІТ.

4. Прихильники „УІ" — жертводавці, які складуть даток у сумі від 25 до 100 дол. Вони одержать однорічну передплату журналу і стануть членами-прихильниками УІТ.

Українське Історичне Товариство також буде вдячне за менші пожертви на розбудову „Українського Історика" й на інші видання. Списки жертводавців будуть періодично подаватися в пресі, а меценати і фундатори можуть складати свої пожертви ратами. Пожертви можна відтягати від федерального податку в ЗСА.

Із щирою подякою згадуємо наступних будівничих української історичної науки:

Фундатори: Українська Фундація ім. Т. Шевченка (Вінніпеґ) 2,500 дол.; подружжя мгр Ростислав і Лідія Кульмичі (Денвер) 750 дол.; Галя Кротюк (Денвер) — вінок на могилу д-ра Сергія Кротюка — 500 дол.; д-р Роман Лисяк — 100 дол. (з попередніми датками — 500 дол.).

Меценати: д-р В. Ястрембський — 300 дол.; д-р Ярослав Мендюк — 350 дол.; д-р Михайло Пап — 400 дол. (Українська Культурна Асоціяція, Клівленд).

Добродії: по 100 дол. — Стефан Шологон, В. Соготь, д-р М. Ценко (з нагоди вінчання д-ра О. Ценка), Учительська громада в Клівленді (замість квітів на могилу бл. п. проф. М. Дуба).

Прихильники УІ: інж. Богдан Мішко — 75 дол.; по 50 дол.: Роман Пристай (фундатор); д-р В. Цюцюра (добродій); інж. А. Стовба — 40 дол.(добродій УІ); Василь Мацьків — 64 дол.; по 30 дол.: Мирон Білас, О. Салабан, А. Яремко; по 25 дол.: Н. Чобич, Роман Раковський, В. Левицька, С. Михайлишин, УНСоюз Відділ 216 (Філядельфія). М. Модрицький, Й. Дацьків, В. Воронка, Адам Рижий, д-р В. Малиновський, д-р Ярослав Падох; по 15 дол.: д-р Веремчук, О. Омецінський; по 10 дол.: І. Галущенко, Н. Надрага, М. Лемішка, В. Білецький, С. Максимчук, В. Сторожинський, д-р І. Ґалета, С. Дворян, О. Морозович, Л. Лозинський, Петро Пясецький, С. Вожаківський.

Просимо надсилати добровільні датки і передплату на „Українського Історика" на таку адресу: Ukrainian Historical Association, P.O.Box 312, Kent, Ohio, 44240 USA.

З нагоди 15-річчя Українського Історичного Товариства бажаємо приєднати 100 нових передплатників „Українського Історика". Просимо виповнити подану нижче форму і разом із передплатою „УІ" (19 американських дол.) вислати на адресу Товариства.

Ім'я і прізвище ....
(англійською мовою)

....

Адреса: число дому і вулиця ....

....

Місто .... стейт/провінція зип.число

У залученні пересилаю передплату на „УІ" 198 ....рік у сумі ....

На видавничий фонд УІТ пересилаю..

....

Разом дол. ....(чеком, поштовим переказом)

....

Чеки або поштові перекази треба виставляти на УІТ або „Українського Історика"..............................

До членів УІТ і читачів „Українського Історика"

Просимо членів УІТ і читачів „УІ" в найкоротшому часі вирівняти передплату за журнал на роки 1980 і 1981. Також, якщо можливо, просимо скласти добровільний даток на видавничий фонд „УІ". Кожна затримка з вплатою передплати (19 дол. на рік) неґативно впливає на видавничий плян УІТ, а зокрема на періодичне видання журналу. Кожний передплатник журналу стає членом-прихильником Товариства. Спільними силами, взаємною співпрацею і вирозумінням ми зуміємо далі розбудувати єдиний український історичний журнал на Заході і причинитися до здійснення інших видавничих проєктів УІТ.

Жертводавці на „Атлас історії України"

Жертводавці, які склали на видання „Атласу історії України" даток від 25 дол. вгору, одержать даровий примірник атласу. Комітет видання атласу в Чікаґо просить таких жертводавців звертатися у справі одержання атласу на адресу УІТ або „УІ".

ДАЛЬША РОЗБУДОВА І ВИДАННЯ УКРАЇНСЬКОГО ІСТОРИКА ЗАЛЕЖИТЬ ВІД ВАШОЇ ДОПОМОГИ. ПРОСИМО ВАС СТАТИ БУДІВНИЧИМ НЕЗАЛЕЖНОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ІСТОРИЧНОЇ НАУКИ І СКЛАСТИ ДОБРОВІЛЬНИЙ ДАТОК НА ВИДАВНИЧИЙ ФОНД УІТ

ПОМИЛКА В ГЕОГРАФІЧНІЙ НАЗВІ

У „Свободі", ч. 91, з 15-го травня у статті п.з. „Нескорена Сокальська земля", авторства Романа Шраменка, трапилася друкарська помилка. Було написано: „Сокаль географічно положений у трикутнику, де сходяться українські землі Галичини, Буковини та Холмщини..." А має бути: „Сокаль географічно положений у трикутнику, де сходяться українські землі Галичини, Волині та Холмщини".

УКРАЇНСЬКА СВІТЛИЧКА ДОПОМАГАЄ БАТЬКАМ ВИХОВУВАТИ ДИТИНУ.

Патріярхальне свячене в Нью Йорку

У суботу, 9-го травня цього року, у вечірних годинах, заходами управи Відділу Українського Патріярхального Товариства в Нью Йорку в Українському Народному Домі відбулось спільне свячене, у якому взяли участь представники організацій, запрошені гості і члени Товариства, всього понад 170 осіб. Ця спільна зустріч з приводу свята Христового Воскресіння ввійшла вже у традицію Товариства, що влаштовує її кожного року. Йдеться про те, щоб хоч один раз у році провести спільно і радісно час зі своїми членами та запрошеними гостями. Це свято завжди нагадує нам, що Христос невинно переходив хресну дорогу, що його невинного бичували, з нього насміхались. Нам це дає і підкріплює віру, що й наша Церква проходить цією дорогою, дорогою терпінь і різних життєвих випробувань, але прецінь прийде її невідкличний день воскресіння.

Голова Відділу УПТ в Нью Йорку мгр Ярослав Щербанюк, відкриваючи спільне свячене, привітав учасників радісним „Христос Воскрес" і висловив кілька вдумливих, святочно-настроєвих думок, тісно пов'язаних з святом Христового Воскресіння, а керування програмою свяченого передав Ярославові Пастушенкові. З рамени парафії церкви св. Юра в Нью Йорку о. Себастіян Шевчук започаткував свячене радісним „Христос Воскрес" яке підхопили присутні на залі.

Мистецьку частину започатковано співом „Христос Воскрес" у музичній обрібці Ігоря Соневицького, яке виконало тріо „Черемшина", що постало при осередку СУМ-А в Нью Йорку, в складі: Бригида Заяць, Марійка Кінь і Галина Лев, при фортепіяновому акомпаньяменті Соні Шерег. Крім того вони милозвучно виконали „Гандзю", „Вечірню пісню", „Ой чорна, я си чорна" і закінчили тим же самим „Христос Воскрес". Це тріо — справді гарна мистецька одиниця на терені Нью Йорку. Недаремно сипались їм рясні оплески.

Я. Пастушенко сказав, що має милу вістку: наш о. парох д-р Володимир Гавліч вийшов з шпиталю та просив о. С. Шевчука передати о. В. Гавлечеві наші щирі побажання скорого приходу до повних сил, що присутні підтвердили оплесками. Отець С. Шевчук посвятив розложену на столах їжу та сказав кілька речень на тему Христового Воскресіння.

Ведучий вечором Я. Пастушенко представив президіяльний стіл, за яким сиділи старші й заслужені діячі патріярхального руху, та представники українських організацій. Колишній актор українського театру під керівництвом Володимира Блавацького, Степан Крижанівський, прочитав дві гуморески Івана Керницького, в яких підкреслено дух наших великодніх свят.

Тому що великодні свята пов'язані з багатою традицією, до якої також належать наші писанки, висвітлено фільм відомого кінематографа С. Новицького — показ писання писанок. Висвітленням цього фільму зайнявся проф. кінематографії Ю. Денисенко. Присутні з великим зацікавленням приглядались процесові писання писанок, який був майстерно представлений.

Після того короткий коментар на тему писанок, зокрема з комерційного боку, розказав Я. Пастушенко. Він сказав, що існують непорозуміння і що також існує небезпека, що наша писанка може скоро стати загальним американським мистецьким здобутком. Під кінець Я. Пастушенко склав щиру подяку організаторам спільного свяченого, зокрема паням, які його приготували і, крім цього, принесли з дому солодке, окремо згадав Ераста Куровицького, який подарував м'ясива, і Марію Підгородецьку, яка принесла різні салати і молодим дівчатам, які допомогли обслужити учасників кавою.

Окремо подякував Ярославові Климові, як ініціяторові і організаторові спільного свяченого. Голова Управи Відділу Ярослав Щербанюк подякував Я. Пастушенкові за вдале ведення програми. Спільне свячене закінчено співом Христос Воскрес.

М. Галів

ВІДОМИЙ БАПТИСТСЬКИЙ ПРОПОВІДНИК д-р Билли Грегем вже вдруге відвідав Польщу на запрошення католицької „Християнської богословської академії", де він одержав від згаданої академії почесний докторат за його заслуги у вихованні людей в дусі християнізму і миру. З цієї нагоди д-р Грегем зустрівся з польськими католицькими єпископами і розмовляв з деякими офіційними урядовими особами. В загальному польський уряд позитивно поставився до відвідин Грегема.

Відбудеться XIX...

(Продовження зі стор. 1)

відбудеться панель на організаційні теми — модератор Ірина Кіндрачук. На пополудневі години того дня заплановано схвалення пропонованих поправок до статутут, надання почесного члена СУА заслуженим жінкам та вибір Головної Управи і Контрольної комісії.

Увечері, год. 7:30, відбудеться бенкет, в програму якого входить слово новообраної голови СУА, промова Уляни Любович, редактора „Нашого Життя", вручення нагород Літературного Конкурсу ім. Лесі і Петра Ковалевих, відзначення Відділів-меценатів Українського Музею та мистецька програма. Провід бенкету лежить в руках Віри Кліш і Стефи Зиблікевич.

На останній день нарад, понеділок, 25-го травня, год. 10 рано, заплановано панель Фінансової комісії, модератор Іванна Ратич, та схвалення висоти вкладок. Опісля слідуватимуть звіти комісій та дискусія над ними. Після полуденку буде схвалення пропонованих резолюцій, внески і запити.

З нагоди Конвенції видано тиражем 800 штук Пам'ятову Книжку. Редакційну колегію книжки очолювала Ірина Чайківська.

Видання Українського Історичного Товариства

В діяльності УІТ одне із найважливіших місць займає плянування і здійснювання важливих публікацій українською і англійською мовами. У 1980 році, крім фундаментального „Атласу історії України" і „Українського Історика", появилося ще декілька публікацій.

Тут у першу чергу треба відмітити англомовну працю Лева Биковського про Соломона Гольдельмана — „Соломон І. Гольдельман-портрет політика і педагога. Сторінка українсько-жидівських зв'язків (УІТ, 1980), яка вже одержала позитивні відгуки українських і жидівських діячів.

Слід згадати, що дане видання також містить у англійському перекладі офіційні відгуки й документи Головного Отамана Симона Петлюри й Уряду УНР у 1919 році в справі погромів в Україні і українсько-жидівської співпраці. Ця документація надзвичайно важлива особливо у світлі тенденційного насвітлення і очорнювання С. Петлюри і українського Уряду, які насправді спричили культурно-політичному розвиткові жидівського населення в Україні під час революційних часів 1917 — 1920 років. Було б побажано, щоб українські установи закупили це видання для американських і канадських бібліотек (ціна 8 долярів).

Окремою відбиткою видруковано англійською мовою статистично-бібліографічну студію Богдана Винара „Докторські праці з україназнавчою проблематикою в англійській мові, 1918-1978" (1980. 3,50 дол.) Це перша широка аналіза дисертацій англійською мовою, в якій подано 235 праць, що їх опрацьовано в американських, канадських та европейських університетах, включаючи УВУ.

В друку є обширна студія члена УІТ св.п. д-ра Степана Мішка „Нарис ранньої історії Руси-України за редакцією д-ра Олександра Домбровського. В цій монографії подано глибинну аналізу антського питання на основі нової періодизації стародавньої історії України. Монографія має коло 250 сторінок друку.

З інших праць, які перебувають у друку, є монографічне дослідження д-ра Любомира Винара „Автобіографія Михайла Грушевського з 1926 року", в якому подана докладна аналіза цієї рідкісної автобіографії українського найвидатнішого історика, а також повний текст автобіографії з відповідними примітками. Це видання надзвичайно важливе для вивчення життя і діяльности Михайла Грушевського до 1926 року.

Отже, як бачимо, не зважаючи на мінімальну матеріяльну базу, Товариство у видавничо-науковій ділянці має поважні успіхи у 1980 і 1981 роках. У процесі обговорення й здійснення перебуває цілий ряд проєктів, про які поінформуємо ширший загал української громади. З них згадуємо слідуючі: фундаментальне видання бібліографії історії України англійською мовою. Це анотований бібліографічний довідник до історії українського народу і держави, який охоплює всі періоди української історії. Видання необхідне для українських і неукраїнських істориків, а також шанувальників історії. Воно заповнить прогалину в історичній і бібліографічній літературі.

Вже довший час управа УІТ обговорює питання підготови і видання першого „Енциклопедичного словника історії України" українською, а згодом — англійською мовами. По виході „Атласу історії України" — це було б друге необхідне видання. Потребу такого словника ще в 1969 році висунув бл.п. проф. Михайло Жадан, і треба б у 1980-их роках цей проєкт реалізувати. Це буде збірна праця українських дослідників, яка вимагатиме рівночасно поважної матеріяльної допомоги від українського громадянства й установ.

В же тепер збираються матеріяли до „Біографічного словника українських істориків", що хронологічно охоплює дослідників від XI століття по сьогоднішній час. Документація життя і творчости українських істориків є однією з найбільш занедбаних ділянок. Це саме стосується історіографічних досліджень. У зв'язку з цим проф. Олександер Оглоблин підготовляє нове видання „Нарису новітньої української історіографії", що його УІТ плянує видати.

З інших важливих проєктів, над якими управа УІТ міркує, треба згадати академічну історію України англійською й українською мовами, видання однотомника джерел до історії України, фундаментальну історію української спільноти в Америці (збірна праця англійською мовою), збірник матеріялів про українсько-жидівські взаємини й інші видання. Деякі з цих проєктів УІТ може реалізувати спільно з іншими науковими установами й університетами. У 1980-их роках слід видати ці заплановані публікації; проте українське громадянство, яке вже мало нагоду переконатися про якість науково-видавничої діяльности УІТ, повинно прийти з моральною і матеріяльною підтримкою. Йдеться бо про об'єктивне насвітлення історії українського народу, що представлена в кривому дзеркалі в совєтських виданнях і численних працях західніх істориків. Тепер слово за українською громадою.

Науковий конкурс Українського Історичного Товариства

З нагоди 15-річчя Українського Історичного Товариства проголошується науковий конкурс з царини історії України. Фундатором конкурсу є Український Літературний Фонд ім. Івана Франка в Чікаго.

Темою конкурсової наукової праці (монографії) може бути окремий період української історії, історіографічна праця, біографічна студія видатних українських діячів. До уваги береться політичну, культурну, релігійну, суспільно-економічну історію, а також праці, присвячені періодизації й термінології української історії.

Розмір конкурсових праць — не менший 150 сторінок машинопису з подвійним інтервалом, не включаючи бібліографії. Праця має бути написана українською мовою. Наукове жюрі в складі: проф. д-р Олександер Оглоблин, проф. д-р Олександер Баран і проф. д-р Олександер Домбровський, провіши оцінку надісланих праць, признає згідно з вимогою першу нагороду в сумі 1,500 дол. Друга нагорода буде у формі відповідного відзначення без грошової нагороди.

Працю у трьох машинописних примірниках слід висилати на адресу: Dr. Olexander Dombrowsky, 16 Clinton Terrace, Jamaica, New York, 11432.

Конкурсові праці приймаються до 31-го червня 1981 року. Рецензії на надіслані праці жюрі учасникам конкурсу не видає.

Управа УІТ складає щиру подяку Управі Літературного Фонду ім. І. Франка в Чікаго за фундацію конкурсової премії і за вклад у розбудову української історичної науки.

Виставка рисунків В. Юрчук, І. Осадци і Х. Сенків у Торонто

Торонто, Канада (Л.Л. — Х.С.) — Від 9-го до 17-го травня, тут у галерії Канадсько-Української Мистецької Фундації при вул. Блюр ч. 2118 — А, відбудася виставка найновіших мистецьких праць трьох мисткинь із Торонто — Віри Юрчук, Ірми Осадци та Христини Сеньків.

Христина Сеньків приготовила серію рисунків, виконані олівцем і кольоровими фарбами на сирому полотні. Темою цієї серії є опрацьовання одної простої форми в усіх можливих її видах на двомірній площині. Розвиток цієї форми від простої до складної унапрямлює внутрішня сіткова система, яка теж визначає зовнішні виміри рисунку. Мисткиня з уважністю гармонізує вартість і краску, щоб осягнути бажаний ефект. Кожний рисунок являє собою заокруглену одиницю із питомою їй розв'язкою кольоритно-структуральної проблеми.

Ірма Осадца в своїй праці пов'язала старовинні українські писанкарські символи зі символами особистого характеру. У відношенні до цієї серії рисунків, мисткиня каже: „Теми поодиноких рисунків виринають із моєї потреби знайти розв'язки до особистих проблем, які я не зуміла розв'язати більш щоденними методами. У такому випадку наші предки звертаються до чарування. Малюнки відповідні символи на яйцях вони перетворювали їх в писанкові „талісмани", з неабиякими чарівними силами. Подібно я створюю свої власні талісмани, рисуючи символи на папері. Мої талісмани складаються із старовинних і модерних символів, які в цілості творять унікальні розв'язки для поодиноких проблем. Працюючи над цією серією, я мала нагоду обзнайомитися із символами моїх предків і руководитися їхнім знанням у розв'язанні сучасних проблем".

Віра Юрчук довший час черпає надхнення для своєї мистецької праці з подвійних джерел українського народного мистецтва і природи. Відмінним явищем у цій групі її нових праць є опанування нової техніки т. зв. „колографія". Це є одна з найновіших метод із ділянки відбиток. Уживаючи цю нову техніку, мисткиня поширює горизонти свого репертуару, надаючи знайомим мотивам нового забарвлення. У цих творах мисткиня торкається тем не тільки природного і фольклорного характеру, але також зображає своє зрозуміння реальностей жіночого життя в модерному суспільстві. Деякі колографії творять малі „міні-серії" — всі пульсують енергією і живими кольорами.

Ірма Осадца закінчила студії у Клівлендському Інституті Мистецтва в 1972 році із ступенем бакалавра мистецтва. 1974 року вона осягнула ступінь магістра мистецтва в Мистецькій Школі Університету Єйл. Ірма відбула вже п'ять самостійних виставок у Клівленді, Ню Гейвені, Пенинсула і Чікаго. Вона також брала участь у групових виставках в Америці і Канаді. Її праці знаходяться у багатьох приватних збірках.

Христина Сеньків осягнула ступінь бакалавра з ділянки практичного мистецтва та історії архітектури і мистецтва при Торонтонському університеті 1973 року. Від 1973 до 1974 року вона студіювала ілюстрацію і графіку в Онтарійському коледжі Мистецтва. Христя займається графікою і ілюструванням. Вона брала участь у багатьох групових виставках в Торонто, Садберах і Монтреалі, і вже відбула дві самостійні виставки в Торонто.

Віра Юрчук закінчила студії в Онтарійському коледжі Мистецтва в 1963 році. Після градуації вона працювала в ділянці комерційного мистецтва на самостійній базі. Віра брала участь в групових виставках в Торонто, Оттаві і Ню Йорку, і відбула чотири самостійні вистави. Її праці знаходяться в багатьох приватних колекціях.

Замість квітів на свіжу могилу

бл. п. Лізи Поритко

складають 50.00 долярів на ПАТРІЯРШИЙ ФОНД

Зенон і Ольга МАШТАПЕРІ з Родиною

Ділимося сумною вісткою, що в Европі, Румунія, по довгій і тяжкій недузі, відійшла у Вічність наша Дорога СЕСТРА

бл. п.

ІРИНА з ПІСЕЦЬКИХ МАТУШЕВСЬКА

В глибокому смутку залишила одиноку дочку д-р Славцю Абгінії з мужем Николаєм, внуки: Василь із дружиною Христиною і Петро, та одного правнука.

Крім дочки залишила ще ближчу і дальшу Родину в Европі, Америці та Канаді.

Вшановуючи пам'ять Покійної

В СОРОКОВИЙ ДЕНЬ СМЕРТИ нашої Дорогої

СЕСТРИ

буде відправлена

СВЯТА ЛІТУРГІЯ

дня 25 травня 1981 р., о год. 8-ій рано в церкві Непорочного Зачаття в Детройті, Міш.

Приятелів і Знайомих просимо про молитви за спокій душі Покійної Ірини.

Сестри:
ДАРІЯ
І ЗИНОВІЯ з ПІСЕЦЬКИХ-КАМІНСЬКА

РЕҐІОНАЛЬНЕ ТОВАРИСТВО „ЯВОРІВЩИНА"

ділиться сумною вісткою зі своїми Земляками і Українським Громадянством, що 14-го травня 1981 року відійшов у Вічність у Філядельфії, Па.

ГОЛОВА НАШОГО ТОВАРИСТВА

сл. п. інж.

ІВАН ХАРАМБУРА

ПАРАСТАС — в неділю, 17-го травня 1981 р., о год. 7-ій веч. в похоронному заведенні Івана Гасина, 4244 Old York Rd., Philadelphia, Pa.

ПОХОРОН в понеділок, 18-го травня 1981 р. — год. 9-та — СЛУЖБА БОЖА в катедрі св. Володимира, а опісля перевезення Тлінних Останків на український православний цвинтар в С. Бавнд Брук, Н. Дж.

ВІЧНА ЙОМУ ПАМ'ЯТЬ!

Дружині Марії і Родині висловлюємо наші щирі співчуття.

УПРАВА

ПРАВНИЧА КОМІСІЯ Палати Репрезентантів відкинула 22-ма голосами проти і 6 за, внесок Адміністрації президента Роналда Регена про ліквідацію федеральної агенції, яка займалася правною допомогою для біднішого прошарку населення, але натомість ця комісія погодилася на зменшення витрат цієї агенції з перевісних 321 до 260 мільйонів долярів. Комісія також апробувала певні обмеження, визначила пріорітет хто саме повинен користуватися з такої правної допомоги і погодилась на скорочення працівників з агенції до вимаганого мінімуму.

Підстави...

(*Продовження зі стор. 2*)

дібрати відповідний для цього час.

Побут прем'єра Сузукі у Вашінгтоні був добре підготований і тому обидві сторони могли у відносно короткому часі устійнити й уточнити так багато фундаментальних проблем і завдань. Під розбудову союзу тих двох країн і під поширення й зміцнення їхньої співпраці покладено тверді основи.

Писанка гідно маршує Америкою

„Яка гарна дівчина!" — український манекен в великій департаментовій крамниці Сіетлу, Вашінгтон, з великодніми писанками.

„Не-українці на побережжі Тихого океану ентузіястично горнуться до української писанки і вона стає інтеґральною частиною їхньої великодньої традиції. Є поголоски, що писанка незабаром закасує великоднього Зайчика, якщо йдеться про популярність! Через увесь стейт Вашінгтон останнього місяця українські поселенці ділилися своїм унікальним мистецтвом з загальним населенням. Члени Українсько-Американського Клюбу демонстрували тут віртуозне писання орнаментів на українських писанках під час великоднього сезону у відомій департаментовій крамниці, і це було частиною ,української великодньої теми' цієї крамниці", — пише ентузіястично про поширення української писанки на побережжі Тихого океану ще донедавня мешканка Сіетлу Марта Кордуба, передаючи при цьому мені і прегарну світлину манекена, убраного в стилевий український стрій, що оздоблював собою цю крамницю в час Великодня. Манекен, „яка гарна дівчина!" разом з прегарними писанками під шкляними ковпаками, розміщеними поруч „українки" на столику й у її ногах, приваблювала цікаві й захоплені погляди прохожих і покупців. Українське вбрання, що на „дівчині", належало до великої колекції стилевих одягів цього УА Клюбу.

Деінде у стейті Вашінґтон також аж мерехтіло чудовими писанками і гарненькими українками в народних одягах, які малювали-писали писанки. Ось у майже невідомому серед українців на сході Америки містечку Паяллап, Вашінґтон, дві сторінки з місцевої газети віддані трьом поколінням Глебічуків: бабуня Катерина Глебічук, її невістка Анна і три внучки: Віллі, Аніта і Катя. Всі вони—в яскравих кольорах, всі вони з писанками в руках, працюючи „кісткою" або хизуючись віртуозно виконаною писанкою рідкісної краси.

Три сестрички Глебічуківни з далекого Паяллап з побережжя Тихого океану вже в четвертому поколінні плекають українську прадавню традицію—великодню писанку.

В цій газеті „Пірс Кавнті Геральд" є п'ять світлин на українську тему. І поруч—найбільш інформативна стаття про українське народне чудо-писанку, а при тому й про Україну та її населення. Тут вже коротенька „енциклопедія" української історії й культури та історія цієї гарної української родини Глебічуків, що й далі плекає рідні традиції, хоч вже сама Катерина Глебічук—уродженка Белфілду в Норт Дакоті, а Анна походить з Канади.

Описує з захопленням журналістка цієї газети також убрання молоденьких Глебічуківен і пише про те, що в цій родині зберігаються писанки від 20-річної до 50-річної давности. Серед багатьох виставок-змагань за найкращу писанку, проведених багато разів на різних показах писанок під час не одного Великодня, призбіралось у Катерини й Анни Глебічук чимало „перших нагород". Чимало нагород вони дістали на компетиціях у „Вестерн Вашінгтон Фейр Гобби Голл", як і по інших виставках.

Але ось помандруймо до великого Ню Йорку з малого західнього містечка Паяллапу. Тут було чимало згадок про український Великдень по чималій кількості задрукованих сторінок прерізної преси. Ось в Ню Йорк Таймсі, серед інших найбільших атракцій великоднього сезону, було на першій сторінці таблоїду „Вікенд" з 17-го квітня подано оригінально задуману „мапу" мегалополісу—острів Мангеттен і околиці, з інформацією, де можна найкраще культурно розважитися під час відвідин „Великого Яблука". В Центральному місці півсторінкової „мапи" дотепно намальований Український Музей у формі церкви з двома банями—писанками на обох „церковних" вежах. Перед Музеєм стоїть дівчинка українка і тримає більшу за неї писанку. А перед нею—лавка повна слухачів-глядачів і напис збоку під Зайчиком з писанками в кошику: Показ писання великодніх яєць—Український Музей.

Деінде на цій дотепній мапі, але вже без зазначення українськости його—деревце, повне оздоб-писанок, що пишалося в Метрополітальному Музеї. Сама сторінка друкувалася під назвою: „Святкування Великодня поблизу домівки" і мала також текст, в якому подавалися дані про кожну атракцію й точну адресу, де вона відбудеться, з іншими інформаціями.

В т. зв. „Українському селі" в Ґлен Спей також було відзначено українське унікальне мистецтво писання писанок кількома вимовними матеріялами в місцевій газеті „Сандей Рекорд", де була ціла сторінка під заголовком „Українські жінки не забувають рідної батьківщини". Тетяна Туринська і Дарія Сірко, обидві відомі писанкарки й діячки СУА, у вишитих блюзках на окремих світлинах показували читачам газети вишивані взори та кераміку народних мотивів. Поруч—докладний репортаж про українців тут, нашу історію, культуру й змагання до волі.

Підкреслено було також харитативну діяльність Союзу Українок Америки. Цей раз, наприклад, з прибутку від продажу виробів українського народного мистецтва певну частину призначено для допомоги місцевим жертвам повені, що навідала ці околиці минулого року. В цій же газеті українцям присвячено теж редакційну під заголовком „Вироби на українському базарі", де багато уваги уділено Дарії Сірко і знову підкреслено намір цього Відділу СУА жертвувати на потерпілих від повені.

Цікаво написано про писанки і в пітсбурзькій газеті у виданні „Сандей" „Пітсбурґ Прес". Обкладинка цього популярного тут таблоїду має одну велетенську ілюстрацію писанки, поруч три менші. Всі в різнобарвних кольорах і рідкісної краси взірців. Ці писанки—робота цей раз не писанкарок, а одного молодого хлопця, що, до речі, не є чистим українцем. Сам він твердить, що він „руського" походження, а в статті про нього написано, що він навчився 9 років тому писати писанки від...„мадярського хлопця", шкільного товариша. Зате скрізь у тексті подано точно й вірно, що писання писанок—це старий український звичай на Великдень, і розповідається тут знову докладно про все, про що всі українці добре знають: техніка писання воском і „кісткою", символіка орнаментальних взорів, значення подарунку-яєчка-писанки для найближчих на Великдень і про те, що писати українську писанку не тяжко; це втне людина кожна, бо для цього „не треба мистецького таланту", лиш бажання, приладдя, час і зразки інших писанок.

Крім статті й заголовної сторінки, на зворотному боці, де вміщено зміст числа, також є ілюстрація й коротенько про писанкаря Рона Маркван, про якого довідуємося від сучасника прадіда, старого Стефана Морквяна, що той був українцем, свідомим українцем, і походив з села Журавен, повіту Ліско, з Західньої України. Так само українкою була і прабабка нашого „руського" писанкаря. Вона походила зі села Липи повіту Турка, в Галичині. Так твердить Теодор Грицяк, що знав Стефана Морквяна, одноразово висловлюючи своє незадоволення тим, що правнук таких добрих українців не знає, „Що ми?... Чиї сини? Яких батьків?...", пишучи, щоб редакція дала свій коментар.

Але не тільки по почитних і популярних американських періодиках, а й на малих публікаціях обмеженого засягу поміщені відомості про писанку. Так, наприклад, є такі в бібліотечному бюлетені „Колумн" з публічної бібліотеки у Павтакет, Ровд Айленд, де писанкові ілюстації прикрашують обгортку бюлетеня з обох боків, а в середині—внутрішня обкладинка дає відомість про виставку українських писанок протягом цілого березня в бібліотеці. Поруч—п'ять чудових писанок трьох писанкарок: Наталії й Анни Михайлюк і Варавари Рорданц. Всередині 24-сторінкового журналу тут і там подибуємо згадки про це українське дивне мистецтво а цілу 16-ту сторінку присвячено Вараварі Рорданц, яка навчилася цього мистецтва від її бабуні. Тепер вона навчає американців цього чарівного вміння.

Цим не вичерпується весь матеріял про український Великдень і українську писанку, який побачив світло денне на сторінках преси ЗСА цього квітня. І в кожній газетній витинці, що все це надходять до щоденника, висловлено зацікавлення й подив прадавнім українським мистецтвом, яке не лише непослабно продовжується по поселеннях нащадків українських імігрантів в Америці, але здобуває собі й неукраїнського шанувальника і „гоббеїста" писанки, а через неї—шанувальника України.

І ось нюжджерзька газета „Новм Нюз", наче для підтвердження цього подала на всю п'яту сторінку великого формату ілюстровані інструкції, як писати українські великодні яйця,—поради й наука не-українки Террі Домінічі, з Вриджвотер, яка роками пише писанки, добре пам'ятаючи, що вони—українська традиція. У поясненнях цієї писанкарки, німецько-британського походження, щоправда, поруч підкреслень українськости методи писання „батіком", є сгадка й про „польське" походження його, що пояснюється, мабуть, тим, що західні українські землі поміж двома світовими війнами були під Польщею. І ми цю „невільну" провину відданій писанкарці можемо хіба пробачити за велику її любов до писанки й ревне поширювання її по цьому стейтові.

Дійсно—українська писанка гідно й велично маршує по Америці.

Людмила Волянська

Ювілейний концерт „Думки"

Ювілеїв „Думки" — як прихильники цього хору пригадують собі — було вже кілька і кожний з них мав радше свої світла, як тіні, тому то кінцеве враження з таких концертів оставало оптимістичне і будуюче, бо до кожного свого ювілею підходив хор дуже поважно та приготовлявся з повною самопосвятою. І цей концерт у 30-річчя заіснування хору, під теперішнім головуванням Ігора Раковського та дириґуванням Семена Комірного, що відбувся 4-го квітня ц.р., — на щастя — у надзвичайно акустичній залі Купер юніон, був одним із кращих ювілейних вечорів, хоч міг бути ще кращим, якби побудову програми було укладено з більшим розсудком і музично-мистецьким підходом.

Бо в програмі, яка в цілому складалась із добре підібраних і музично вартісних пісень, знайшлось дві речі, що були нічим іншим, як старою дірою в новому мості; себто будучи творами легкого чи популярного жанру, не повинні були знайтись у такому поважному, музичному товаристві, як Бортнянський, Лисенко, Людкевич і Верді. Ці дві пісні були: масова пісня А.Пашкевича „Степом, степом" і опереткова І.Кальмана зі „Сільви" Як ця опереткова сцена звучала несвійсько, плитко і чужо поміж величним „Слава во вишніх Богу" і могутнім „Б'ють пороги'" Знову ж пісня „Степом' в жадному випадку не повинна була знайтись у програмі „Думки". Бо пісня ця набула в Совєтському Союзі майже офіційного стажу, військового характеру, реквієму чи панахиди за полеглих, а ми хіба не збираємось співати совєтських патріотичних пісень? Пісня ця з текстовими „поправками", де слово „солдати" замінено на „козаки", з дивоглядними наголосами робила більше, як прикре враження не тільки на мовознавців. Солістка А.Ґроґуль співала своє сольо зовсім поправно, але її голос створений не до цієї пісні. І кінець кінців, хто де в світі чував, щоб на святі-концерті радости та празнику довголіття-ювілеї, співати похоронну пісню? Бож довжиною програма була задовільна і можна було обійтись без цієї ложки дьогтю. Адже всі інші пісні були справжні перлини.

Добре було почути, в переконливому відчитанні О. Кириченко-Шуган перед музичною програмою, вірш М. Рильського, що в ньому прославляє поет велич пісні. „Торжественна кантата" зі словами і музикою Людкевича, в виконанні „Думки", мабуть ніколи ще не звучала свобідніше і краще, як цим разом. „Слава во вишніх Богу" було відспівано з запалом і переконливістю, тільки годилося б уже взяти в програму якусь іншу річ Бортнянського. Солістів тут багато, забагато: О. Пастернак, О. Зам'ята, А. Ґроґуль, С. Раковська, О. Гельбіг, Б. Кекіш, П. Ганкевич та Р. Літепло. Солістами є ті, які потраплять співати самі, без допомоги інших. З опери Дж. Верді „Набуко" славетний хор „Ти прекрасна, о мати-відчизно", прозвучав зовсім гарно, та з бігом часу набере він ще кращого звучання.

„Вівці мої, вівці" в обрібці М.Гринишина, випала б далеко ефективніше, якби соліст-тенор стояв голосово дещо краще, Хоч треба згодитись, що тенор О.Гельбіг виконав своє сольо з намаганням дати зі себе все найліпше. „Сонце сховало" І.Воробкевича, в обробці Людкевича, це прекрасна клясика Західньої України та так вона і звучала. Тільки тому, що гармонізація пісні сучасна, то голос, що веде мелодію, мусить міцніше звучати понад інші голоси, щоб слухач чув ту саме мелодію. Знаменита кантата Ревуцького „Хустина", під темпераментним руководінням Комірного, була виведена дуже добре. Сопранове сольо М.Кокольської-Мусійчук звучало першорядно. В. Тершаковець знову в теноровому солі, звучав дещо слабше. А це ж був міцний і здоровий тенор. Коротко: „Думка" мусить розглянутись за тенорами-солістами. Це як відомо, морока, не тільки однієї „Думки". „Ой кум до куми" в обробці Людкевича випало, цим разом, взірцево. Уривки з опери К. Данкевича: „Богдан Хмельницький", де сольо виконав бас-баритон Добрянський, а „Думка" бадьорі пісні, як „Гей не дивуйтесь" та „Нам поможе святий Юрій", взяли публіку.

У другій частині концерту: „Вечерниці" П.Ніщинського, це був великий успіх. Мимо руху і пересунень на сцені, через виступ балету, спів хору і солістів: О. Боднар, С.Раковської, О. Гельбіґа, а особливо М.Кокольської-Мусійчук вийшов чисто, ритмічно і ефектовно. Як у цьому випадку, так і у всьому концерті, підставою успіху був належний вклад праці дириґента С. Комірного в підготову хору. Танець ансамблю Р.Прийми-Богачевської у „Вечерницях" зробив в загальному гарне враження тільки зайвої акробатики не слід вводити в наші танці. Дуже приємно було почути Лисенків дует: „Гроза пройшла" (сл. Олеся) і настроєве: „Не забудь, не забудь" (сл. Франка), в виведенні Кокольської-Мусійчук і Добрянського при досвідченному і гнучкому акомпаньяменті піяністки Ірини Фабрики, яка зрештою була при фортепіяні й у всіх виступах хору, де був потрібний музичний дострій. Дві хорові пісні в обробці Людкевича, прегарна „Як ніч мя покрис" і особливо „Ой, ти гарний Семене" були може технічно вершинним досягненням концерту. Публіка була одушевлена. Тільки знову і тут, в першій пісні, провідний голос, себто сопран, мусить чітко панувати мелодийною лінією над рештою хору, бо часом не знати, де поділась мелодія.

Лисенкова кантата: „Б'ють пороги" до безсмертних Шевченкових слів, навіть як ще не стовідсотково опановна, чинить на слухачів своєю мистецькою потугою, колосальне враження. На всякий випадок, такі композиції, як „Хустина" чи „Б'ють пороги" повинні остати в репертуарі „Думки".

Нові костюми проєкту Оксани Лобачівської? У двох словах: забагато червоного. В другій половині концерту, де видно вже вишивані рукави, враження — краще.

Публіка оплескувала концерт щиро і довго. Від представників нюйоркських хорів піднесено Ювілятові, хорові „Думці", свіжі, весняні квіти з подякою за культурно-музичну працю і з побажаннями найкращих успіхів у майбутньому. Від хору „Жайворонків" промовляв К.Василик, від церковного хору ім. митр. Шептицького Л Мащак, а від „Молодої Думки", три маленькі представниці хору співучо вигукнули великим співакам хору „Многія літа!"

Теодор Терен-Юськів

КОНЦЕРТ ШКОЛИ КОБЗАРСЬКОГО МИСТЕЦТВА

Ню Йорк, Н. Й. — Школа Кобзарського Мистецтва влаштовує тут в неділю, 14-го червня ц. р., о год. 4-ій по полудні в школі Стайвезант при 15-ій вулиці між Першою і Другою авеню, великий концерт. Участь беруть: вокальний ансамбль „Промінь" під дириґентурою Богданни Волянської, Павло Писаренко, тенор-соліст капелі бандуристів ім. Тараса Шевченка в Детройті; солістка сопрано Ляриса Магун-Гурин і концертовий ансамбль Школи Кобзарського Мистецтва та всі відділи і солісти під керівництвом Юліяна Китастого. Дохід з концерту призначений на стипендийний фонд і влаштовування літніх кобзарських таборів. Квитки треба набувати в крамницях Сурма і ЕКО та при вході на залю концерту.